

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . 2 „ 50 „
Egy óra . . . — „ 85 „
Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT. Mária-u. 1. sz.
a kir. itélőtábla épületével szemben,
hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó fölszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. s.
a kir. tábla átellenében.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl

Szeretet.

Pécs, 1897. Április hó 17.

(* *) Ur és szolga, szegény és gazdag mindig voltak és lesznek, míg a világ világ lesz. A vallás rezignációjával kell ebbe belenyugodnunk, hisz maga az isteni mester, a kinek eszméi diadalát ünnepli ma a kereszténység, maga tanította. Meddő kísérlet tehát fárasztani vele az elméket, hogy minő módozatok mellett volna lehetséges a nagy, áthidalhatatlan űrt kitölteni, mely ember és ember közt van.

Egyet születése tesz urrá, vagy szegénynyé, másikat szenvedélyei rabbá, harmadikat kapzsisága és birvágya. Az örök állat, mely az emberben lakozik, folytonos irigységet, gyűlöletet ojt a szivekbe, a honnét teljesen kihalt a szeretet érzése. Pedig talán még ez az egy volna képes egyedül kiegyenlíteni az ellentéteket az emberek közt; persze, ha a hatalmasokat nem fogná el a gőg és lenézés embertársaik iránt, no meg a szegényeket a kaján irigység.

Összes társadalmi berendezéseink, nemesak nálunk, de az egész művelt világon, a hatalom, legyen az akár erkölcsi, akár anyagi, ennek a védelmére irányulnak. A vagyont, a rangot, a tekintélyt védelmezik az emberi törvények, melyek — úgy látszik — teljesen figyelmen kívül hagyják az isteni törvényeket. Így

érkezett aztán el a világ a XIX. század alkonyára, midőn gondolkodó főknél az ad temérdek foglalkozást: Mi lesz az a mostani társadalmi rendből, ha az idők kezdetétől fogva mellőzött szolgaság, szegénység lesz urrá a hatalom, a tőke és tekintély fölött? Ó, ez nagyon kegyetlen dolog lesz. Az a sok elfojtott keserűség, nem mérsékelve a szeretet tanától, vérbe fogja fűrösztetni a világot.

Bármiként bölcselkedjünk, ez a jövő kikerülhetetlen. A szociális kérdés, melynek megoldását mesterségesen odázzák el, döngeti az államok kapuit, jogot, emberi jogokat követelve azok számára, kiknek eddig csak kötelességeik voltak. Ez az örök eszme, a krisztusi eszme, mely az egyenlőségi tant hirdette két évezreddel ezelőtt isteni ihlettel, ez fogja még egyszer megrázkódtatni a világot.

Nyugodt szemlélő előtt azonban csakhamar kiviláglik, hogy úgy a mai társadalmi szervezet, valamint a szocialista törekvések védelmezői tévutakon járnak. A helyett, hogy keresnék a találkozó pontot, inkább azt keresik, ami jobban állandósítja az ellentéteket. A szeretet helyett a gyűlölködés utját választották.

Az igazság fölismerésére egyik fél sem akar rájönni. Izgató elméletek helyett miért nem azt terjesztik a szocialisták, a mi a való igazság. Oly gyakran ismétlik most, hogy: nem boldog a magyar; és ez

igaz is. De ennek konzekvenciái, kötelezettségei is vannak. Adassék meg a lehetősége annak, hogy a földön, melyet hazánkul és sirunkul jelölt ki a Gondviselés, mindenki megtalálja a maga munkájának a gyümölcsét, jogainak tiszteletét és házi tűzhelyének szent békéjét. Hisz a ki dolgozik, az imádkozik.

Ne sóvárogjunk a miatt, hogy elmúlt a tekintélyek kora, melyek előtt mindenki hasra vágódik; mert bármiféle abszolút akarat csak akkor érvényesülhet, ha vele szemben a szolgaságban sinylők millióinak akaratnélkülisége van joguktól megfosztva. Nagy és többé már le nem rontható vívmánya az emberiségnek, hogy ami régebben egy szűk körnek s csak egyeseknek volt kiváló joga, tulajdona, vagy képessége, az ma már az emberiség közkincsévé lett.

Nem azok fogták meg, akik régebben a zsarnokokat, a csudatevőket, a született törvényadókat és prófétákat adták, hanem a misera plebsből lett öntudatos emberiség, amely ma általában műveltebb, mint régen a felette uralkodók voltak, s amint fogy a jogtalanok nyomorult serege, amint terjed a civilizáció és kultúra, amint emelkedik az összességnek műveltsége, jogköre és emberibb életre való igénye, úgy fogy bizony az a távolság, mely a legfőbbeket a legutolsóktól elválasztja.

Ne keseregjünk tehát, de örvendjünk az örök eszme diadalának mai emlékünne-

„Pécsi Figyelő” tárcája

Heti krónika.

— A „Pécsi Figyelő” eredeti tárcája. —

E hetet három nevezetes esemény vezette be. Leghamarabb lehet végezni azzal, a melyik a Görögország és Törökország közötti háború kitöréséről szólt. Hadüzenet ugyan még az egész héten sem történt a két farkasszemet néző ország között, de a háború mégis kitört e hét elején. Papiron még béke és Kréta körül még mindig ostromzár van; de valójában török katonák és felkelők vére piroslik a határszéleken. Ime ez is bizonyítja, hogy a hivatalos jelentések és az igazi valóság között milyen nagy a különbség mindenkor és hogy az irott malaszt akkor is csak malaszt marad, ha — méregnek van is szánya.

A török-görög háború kitörésével egy időben, a múlt vasárnapon, csaknem válság ütött ki nálunk is egy egyeslet körében, melyben pedig csak nem is politizálnak, hanem a jótékonyságot gyakorolják. Mindez pedig csak egy kis félreértés, egy név miatt történt, a mi még csak nem is vezetéknev, ha-

nem — keresztnev volt. Két pártnak két jelöltje: ugyanazon keresztnévvel bírt mind a két párt csak a keresztnevet hangoztatta a választások előtt. A mindkét párt vágyait kielégíteni törekvő vezetőség azzal nyugtatta meg az egyiket, mikor kérdezték, hogy benne van-e a megválasztandók listájában az ő jelöltjük: (de csak a keresztnéven,) hogy benne van. Benne is volt, hanem azt a másik párt diktálta be. S így történt aztán, hogy a két egyenlő keresztnev tulajdonosa közül csak — egyik lett beválasztva, a mi persze nagy elkeseredést okozott a másik pártján. És talán lázadás lett volna a vége az akaratlan felültetésnek, ha a mindenkép tapintatos vezetőség el nem simítja a dolgot s mert épen velt türes hely, utólagosan be nem veszi a másik hasonló nevű keresztnev tulajdonosát is. És így lett eleje véve a nagyhét vasárnapján annak a kitörendő háborúnak, melyet a keresztesháberuk analógiájára keresztneves háborúnak nevezhetett volna el a jelenkor történetének megirója.

Így hát a hetet bevezető három nevezetes esemény közül kettő nem vert fel nagyobb port, (bár a törökök és görögök azért egész héten pazarolták kevés készenlétben levő puskaporukat), hanem a harmadik eseménynek nagyobb és jelentősebb következményei lőnek.

Szigetvárt ostrom alá vették a mandátumért a képviselők. És a szigetvári asszonyok — a hős egeri nék példájára, bár modernebb felfogással — siettek azt megvédelmezni. Nem olvastott szurkot öntöttek az ostromlók nyakába, még csak köveket se hengergettek rájuk, hanem mást csináltak. Meghajigálták őket tojással s ha husvét napján egy pirostojás se lesz Szigetvárott és a körülötte levő falukban, annak az az oka, hogy az asszonyok egy héttel előbb megajándékozták vendégeiket tojásokkal, bár azok nem jöttek hozzájuk husvéthétfői locsolkodást végezni. A tojásokból kijutott a két jelölt pártjának egyformán; bár a választás napján már csak Olayék maguk álltak s könnyű móddal vitték el a tojásos pálmát a harc színhelyéről. Némelyik kortesük azonban még akkor is mosogattatta magáról az időnek előtte rá hajigált tojások sárgáját s ezek között volt egy fiatal, merész arcvo-násu ifju is, a kit két pincér tisztogatott vizes spongyákkal egy kávéházban a tojásoktól. A szokatlan masszázs médiuma mikor egy kissé tiszta lett, ily szókra fakadt:

— Hah! mily örömmel veszik ennek a leírását az amerikai lapok, a Chikagói Herald, meg Newyorki Post!

És csak e szavak után lehetett megismerni, mert az arca még egészen rántottás

Mai számunk 16 oldalra terjed.

pén, ha a kimagasló tekintélyek és hatalmak kora lejárt s üdvözöljük minden térerőssel azt, ami az összességet emeli közelebb a sorsintézés kerekéhez. Vajjon többet ért-e a biblia, mikor még falvakat adtak a szerzetek irástudói által éveken át irt egyetlen példányáért, mint most, midőn a legszegényebb ember is megszerezheti azt néhány hatosért; vagy többet ért-e a villám, míg Jupiter kezében mennyköveket szórt, mint most, midőn gépeinket hajtja és utcáinkat világítja?

Amint eltűntek a Farahók és Szemiramisok, lovagvárok és refugiumok, a mint az óvilág hét csudája helyett az újkor tizezret állít, úgy kell eltűnni mindennek, ami ma még a régi kor elvászott hagyományából fennáll, hogy romjaikon, vagy korhadt törzseiken új élet, ezer annyi új alkotás viruljon.

Ma még vannak nagy ellentétek. Van, kiknek bölcsőjébe teszik a jogot, az utlevelet a hatalom és jólét forrásához; a latifundiumok és a hitbizományok boldog birtokosai, kik lóhátról vélik kormányozhatni a világot, kik alamizsnának nézik a megszállt munka bérét s míg önmagukat gondnokság alá helyezte a családi hagyomány törvénye, jogot vélnek formálni arra, hogy másoknak törvényt diktáljanak; vannak, akik soha nem dolgozva, s mindenüket elpredálva, aprópénzre váltott nevük varázsával akarják a rég kialudt fényt csillogtatni s lenézni azt, aki munka, buzgalom és kitartással felküzdötte magát s náluk nemcsak belértéke, de közforgalmi súlya s közéleti értéke szerint is mesésen többet ér.

Mind ezek épp úgy el fognak tűnni, mint a mamuthok eltűntek; a latifundiumok helyén nem lesz korhadt tekintély, de ezer meg ezer család boldogan fog dolgozni önmaga és családja jólétének biztosításában, a haza javát, az emberiség haladását munkálva, s nem lesz józan ember, aki sajnálja az uri virtusok mesé-

volt. Nem vala más, mint Királyfi Pál, a vállalkozó szellemű amerikai újságíró, aki kilencven nap alatt gyalog járta be Amerikát, de egész Amerikában nem látott annyi tojást, mint a szigetvári kerületben.

A tojásharckor pedig az lett a vége, hogy ma már a milliomos Biedermann Rezső helyett Olay Lajos a szigetváriak képviselője.

A szigetvári tojásharchoz sokban hasonló — szélmalomharcot vívtak meg a budapesti Erzsébetvárosban e héten. Ott nem tojással harcoltak ugyan, de a harc szélmalomharcnak bizonyult a kormánypárt hivatalos jelöltje Csernátony Lajos ellenében, a kit óriási szótöbbséggel választottak meg a proviziós Morzsányi Károly helyébe országgyűlési képviselőnek. Morzsányi nyomban levélben gratulált Csernátonynak a megválasztáshoz s szegény Csernátonyt a győzelem öröme között nagyobb csapás nem is érthette volna!

Nem hát ezt a csapást csak elviseli, a mint elviseli a mi fiatalságunk is azt, hogy Pálfi Ninát nem szerződtette a jövő szakra Somogyi direktor. És Pálfi Nina elment tőlünk; de elment az egész társulat is és nem is látjuk őket viszont, csak a jövő évre. Addig pedig zárva lesznek a színház kapui és a színpadon legfeljebb ez egerek és patkányok adnak elő — sugó nélkül — egér- és patkány társadalmi színműveket.

jét, a nyár közepén cukorporon rendezett szánkázásnak, az ezer forintos fidibusznak, Rembrandt festményéből varrt koldus-jelmeznek, az agyonlőtt százezer forintos lónak, az elkártyázott uradalmaknak és a maitressekre elköltött millióknak aranykorát.

És ha mindenki magáénak mondhatja a haza egy talpalatnyi földjét, amelyen munkája után fejét nyugalomra hajtja s amelyről szorgalma és takarékos, becsületes törekvése után családjának nem könyektől sós és nyomoruságtól keserű, de szeretet és meglegedéstől izes kenyerét megszerezheti, — akkor majd boldogabb lesz a magyar.

El fog jönni ez az idő, sőt nem is messzire van, csak tűnjenek le azok az eszmészegény férfiak politikai s közéletünk színteréről és jöjjenek helyette igazi férfiak, akiknek nem a gyűlölet szítása, de igazi, embertársaik iránt való szeretetük vezeti tetteiket, akkor aztán eltűnnek a nagyok tényérnyalói s a korhadt organizmusok parazitái helyett majd nevelhetünk oly nemzedéket, mely megbecsüli a munkát, a szorgalmat, mely nem alamizsnát és gyámkodást, hanem munkát és önállóságot keres.

Ez lesz az igazi ígértföldje, de oda a mai hitvány, csuszó-mászó nemzedék be nem mehet, be nem lopózhatik, mert ott csak önértékes embereknek lesz helyük, a kik képesek megérteni, hogy a szeretet teszi boldoggá az emberiséget, nem pedig a gyűlölet.

Hírek.

Pécs, 1897. április 17.

Apróságok a tojásról.

Piros tojást festettek ma minden házbán, hogy legyen mivel megajándékozni a húsvéhfőn járó rózsavizes locsolókat.

Nem lesz tehát érdektelen, ha egy-két tanulságos apróságot elmondunk itt a tojásról.

A színészek távozása jókor is jött, mert hiszen e héten, nagyhéten, nem színházba, hanem templomba és kálváriára járt a nép s gyakorolta boldog s boldogtalan a lemondás nemes erényét.

Bár más lemondás is történt nálunk e héten. A mit a régi főispán eltávósása előtt tudtunk már s a mi új főispán beiktatásánán ténynyé is lett: az e heti vármegyei közgyűlésen befejezést is nyert. Az alispán nyugdíjba vonult; a mór megtette a kötelességét, a mór mehet. És el is ment s nem sokára felhangzik majd a „ki a vivát“ és a vármegye gyakorolni fogja legszebb jogát: fejet választ magának.

Míg azonban a vármegye e héten is dolgozott s Baranya még új kvétaellenes felirattal is dolgot adott a tisztelt Háznak, addig a képviselők élvezték a húsvéti szünetet már az egész héten. A magas politikában hát nem is történt semmi nevezetes; ha csak az nem vehető annak, hogy Vilmos császár bejelentette királyunknak, miszerint részt fog venni Bécsben a húsvét után tartandó nagy katonai szemléknél. A mihez azonban nem mazzáj mindjárt történelmi következtetéseket fűzni; Vilmos császár szereti a defilézásokat, hiszen valaki már meg is írta róla, hogy — defilirium tremensben szenved!

Hja, egy császár csak nem szenvedhet gomblyukfájdalmakban, mint a derék emlékeztető Berl és Ollendorf cég. Különben e hét

Alig hinné az ember, hogy a tojás valami nevezetesebb szereppel bírjon a világkereskedelemben, s hogy Magyarországnak tojásokból is valami jelentékenyebb bevétele legyen. Pedig ennek éppen az ellenkezője áll, a tojás egyik legjelentékenyebb világkereskedelmi cikk, s Magyarország 1894-ben annyi tojást adott el külföldre, hogy ezért 11 millió 529 ezer frt bevétele volt, a mely összegért bizony szép kis halom tojást lehet összeszedgetni, métermázsákban kifejezve 21.225 métermázsát. De tyukászatunk más-képen is jövedelmez; eleven és leölt baromfi-ban, ágytollakban, ludzsir és ludmájában, ideértve a tojásokat is, csaknem 25 millió frt értékben szállítottunk 1894-ben a külföldre, s nevezetes hozzá még az, hogy az említett cikkek közül évről évre fokozódik kivitelünk, s hogy e jövedelmet az országnak főleg kigazda osztálya élvezi, mert az tudvalevő, hogy a baromfi tenyésztéssel különösen a kigazdák foglalkoznak. Csak rajta is, tartunk mennél több baromfit, mert ennek tartása nem sok gondot okoz, kevés kiadás-sal jár, s mégis tisztességesen jövedelmez.

A tojás kitűnő táplálékul szolgál felnőtteknek is, de különösen fejlődésben levő gyermekeknek. Látjuk is, hogy intelligensebb emberek, nemzetek több tojást fogyasztanak, mint a kevésbé intelligensek, s hogy a tojás fogyasztás újabb időben rohamosan fokozódik. A büszke francia nemzet fővárosában, Párizsban, 1850-ben százhetven millió tojás fogyott; 1860-ban 260 millió; 1872-ben 287 millió; 1882-ben 300 millió, a melyeknek súlya 17 millió 160 ezer kilogrammot tett ki. A fogyasztás fokozódásával természetesen a tojás ára is emelkedett; az ötvenes években 1000 drb. tojásnak ára Párizsban 50 frank volt, a nyolcvanas években 82 frank volt. Még sokkalta nagyobb a tojás fogyasztás Angliában, a hol az ország minden lakosa évente több mint 100 drb. tojást fogyaszt, s így az elfogyasztott tojások száma oly nagy, hogy azt kimondani is alig lehet. Anglia azonban egytized részét sem termeli tojásszükségletének, s így folytonosan óriási mennyiségű tojás szállítatik oda a világ minden részéből, s így Magyarországból is. Nem csoda tehát, ha a világ legdrágább tojáspiaca Londonban van, a hol a tojás darabjának ára 10—14 krajcár. Persze jó volna, ha nálunk csak fél ilyen áron lehetne is eladni a tojást, csak az a baj, hogy a mig in-

elején történt egy olyan kitüntetés is, a melyre a kitüntetett — a mi ritkaság — alaposan rá is szolgált. J e s z e n s z k y Sándort díszítette fel a királyi kegy egy érdemrenddel, s a ki tudja, hogy Bánffy J e s z e n s z k y volt az ősi képviselőválasztáskor a jobbkeze — de még bal is — az elismeri, hogy ember még fáradságosabb munka révén nem tűzött gomblyukába rendjelet.

A minthogy nagy fáradsággal érte el L u e g e r doktor is, hogy az lehessen, a mi e héten lett, — Bécsnek császárilag megerősített polgármestere. Tavaly is megválasztotta őt a „kedélyes Bécs“, de ekkor — mint némely lapok írták — nem hagyta helyben a király. Most újra megválasztották, mikor az egy évig stromannként polgármesterkedő S t r o b a c h lemondott — és most, a mi különben illet a nagyhét keserűségeihez megnyerte a legfelsőbb megerősítést. S azt hisszük, hogy ezzel a megerősítéssel most meg a kedves császár-várost hagyják helyben, de — bot nélkül.

Hogy a hét ne muljék el véres szenzációk nélkül: volt párba egy gróf és egy kárpitos fia között, meg történt két nevezetesebb öngyilkosság is. Mások Grácba mennek nyugalomban élvezni a busás nyugdíjak mellett az élet örömeit, — egy hercegnő férjeura pedig Grácba ment meghalni. Az igaz, hogy a hercegnő nem Chimay hercegnő volt s az urát se hívták — Rigó Jancsinak.

nét Londonba megy az, sokat tesz ki a szállítási költség, sok el is romlik, meg sok kézen is menvén keresztül, egy kis hasonlónak is kell mindenütt maradni.

A tojás értéke nagy befolyással van, hogy friss e az, vagy régi; a régi tojást nemcsak, hogy hiába tesszük kötő alá, de előbb-utóbb szagot is vesz fel s élvezhetlenné válik, azért pedig, mert a hosszabban álló tojásnak héján keresztül levegő hatol belsejébe, a melylyel mindenféle bakterium jut oda, s romlásnak indítja. Éppen azért, mert levegő hatol belsejébe, a hosszabban álló tojás nem süllyed le a vízben, hanem uszik, különösen, ha az egy kissé sós, s ezzel lehet megkülönböztetni a friss tojástól, a mely a vízben lesüllyed. Leghosszasabban lehet eltartani a tojást, ha olajjal kenjük be.

Bármily hihetetlen a dolog, de mégis igaz, hogy van olyan tojás sárgája, amely nem sárga, hanem fekete. Nemrég a német tudományos baromfi tenyésztők tényleg észlelték azt, hogy kacsatojások sárgája fekete színű. Utána jártak a dolognak és azt sütötték ki, hogy azok a kacsák, a melyek ama csodálatos tojásokat tojták, tölgy-makkot ettek, amiből megint a tojássárga feketeségére nézve érdekes magyarázat következett. Ismeretes ugyanis, hogy ha csersav (tannin) összekerül vassal, fekete festék képződik, ugyanaz a festék, a melyből a valódi gubacatintát készítenek, vagy csak készítették valamikor a régi jó világban, mert ma már a sokféle anilin meg antracén és egyéb kátrány-festékek világában, nem vessik az emberek maguknak a fáradságot arra. Csersav és vas tehát fekete festéket ad. A tölgy-makkban van csersav, a tojássárgájában van vas, mi természetesebb tehát, hogy a kettő összekerülvén, a tojás sárgája fekete színű lesz. Lehet a tojás sárgáját vérvörös színűvé is tenni. Csak naponkint kell egy kis paprikát keverni a tyukok eledelébe.

Egy a bökkenő csak. Hogy a tojás héja mindig fehér marad. De ha azt is már természetben lehetne fekete, vagy más színűvé tenni, akkor mit csinálnának leányaink nagyszombat délutánján, mikor pedig oly buzgósággal festik a -- piros tojásokat?!

Napirend 1897. április 18, 19 és 20-án.

Naptár: vasárnap, apr. 18. — Róm. kath. Husvét. — Prot. Husvét. — Görög-kel. (ápr. 6.) Nagyböjt hat. vas. — Zsidó: Passah más. napja. — Nap kél 4 óra 50 perckor; nyugszik 6 óra 38 perc.

Egy valóságos uralkodó, a ki nagyhercegi trónuson ülve, kormányozza az ő tartományát, szintén öngyilkos lett e héten. Bár már ez öngyilkosságot nem hagyhatta szó nélkül a hivatalos cáfolat és azzal akarta azt megmástitani, hogy az öngyilkos nagyherceg halálánál egész családja jelen volt Persze, mert akkor halt meg, mikor felszedték a kastély alatti mélységből, hová levetette magát s felvitték palotája belső termeibe. Hisz így annak a késes tótnak az öngyilkosságát is megcáfolhatta a mi rendőrségünk, a ki a mostani országos vásáron a temető árkában megberetválta a nyakát s a kit még szintén élve vittek be a kórházba, a hol az ágyát körülállhatta volna a családja, ha — lett volna neki!

Egyebekben pedig a nagyhét hangulata vonult végig e héten. Csak az időjárás volt derült, más minden gyászosan szomorú vala és — unalmas is nagyon. Csak aztán holnapra, husvét ünnepére, meg az időjárás ne legyen szomorú s a fekete karácsonyt ne kövesse esős, hideg husvét.

A mit azonban még most nem tudunk, hiszen Falb Rudolf, a híres időjós is, csak mára jósolt kritikus napot s holnapra nem. Hogy igazat jósolt-e, azt majd csak a jövő heti krónikában fogom elmondani!

Kövágó Őrs.

kor. — Hold kél 9 óra 2 perckor este; nyugszik 4 óra 50 perckor reggel. — Hétfő, ápr. 19. — Róm. kath.: Husvét. Prot.: Husvét. — Görög-kel. (ápr. 7.) György. — Zsidó: Nisan 17. — Nap kél 4 óra 48 perckor; nyugszik 6 óra 38 perckor. — Hold kél éjjel 10 óra 23 perckor; nyugszik reggel 5 óra 20 perckor. Nap belép a Bika jegyébe 9 óra 7 perckor este. — Kedd, ápr. 20. — Róm. kath.: Tivadar. — Prot.: Tivadar. — Görög-kel.: (ápr. 8.) Herodion. — Zsidó: Nisan 18. — Nap kél 4 óra 46 perckor; nyugszik 6 óra 40 perckor. — Hold kél éjjel 11 óra 38 perckor; nyugszik reggel 6 óra 14 perckor.

Időjárás: hőmérséklet 12 Celsius fok meleg; légnyomás 755. — **Kilátás:** a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: változó felhőzet mellett enyhe idő várható. jelentékeny esapadék nélkül.

Husvétí ajátosságok: vasárnap a belvárosi templomban 6 órakor kenyérszentelés, 10 órakor mise és szentbeszéd; budaikülvárosi templomban 4 órakor kenyérszentelés 7 órakor horvát szentbeszéd, 10 órakor mise és magyar szentbeszéd; fél 6 órakor irtalmasok templomában mise. Hétfőn a temetői kápolnában 7 órakor horvát, 8 és 9 órakor magyar szentbeszéd, délután 3 órakor vespere; budaikülvárosi templomban 9 órakor mise; irtalmasok templomában félhatkor mise. Kedden félhatkor irtalmasok templomában mise; 4 órakor körmenet.

Térzene hétfőn 11 órakor a színház előtt. **Iparostanoncok** kiállítása vasárnap és hétfőn a belvárosi népiskolában.

Szabómunkások ünnepélye hétfőn a sörházban.

— **Boldog husvétí ünnepeket kívánunk** lapunk olvasóinak, munkatársainknak és jó barátainknak!

— **(Feltámadás.)** Három napig sziklasírjában fekvő Megváltó feltámadásának ideje elérkezett a mai nappal, mely magasztos egyházi szertartások sorozatát tartalmazza.

A székesegyházban reggel 8 órakor tűzszentelés, utána ünnepélyes mise volt; a belvárosi plebániatemplom előtt is reggel 8 órakor tartották meg a tűzszentelést; a budai külvárosi plebániatemplomban pedig reggel 7 órakor volt ünnepies mise. Délelőtt kilenc órakor aztán megszólaltak a templom hangjai s egész délelőtt és délután igyekezett még a nép Krisztus koporsójához, mikor megkezdődtek a feltámadási körmenetek. A belvárosi és a budaikülvárosi plebániatemplomokban délután 5 órakor volt a feltámadási körmenet; a székesegyházban pedig 6 órakor, lapunk zártakor, tartják. És hangzik az örvendező halleluja, hogy feltámadt Krisztus e napon s a hivek vidám arccal sietnek haza, hogy boldog családi körben köszöntsék a husvét eljövételét.

— **(A Pécsi Dalárda)** választmánya a Verdi rekviem előadása alkalmából mult hó 24-én tartott választmányi ülésében elhatározta, hogy a rekviem előadásában résztvett, valamint a nagy mű létrehozásán fáradozott összes zenekarosoknak és a sajtónak diszoklevélben fejezi ki köszönetét. A diszoklevél most készült el és mai nap lett átadva az érdekelteknek. Szövege a következő: „A Pécsi Dalárda hálás emlékezettel őrzi mindazok érdemeit, kik a Verdi-rekviem 1897. évi március hó 9-ik és 10-ik napjain általa rendezett előadásokat diadalra juttatták. Hálás érzelmeinek és köszönetének ezen emléklappal kíván látható kifejezést adni s azt a nagy mű úgy erkölcsi, mint anyagi sikerének hathatós, fáradhatatlan buzgalmu előmozdításáért tiszteletteljesen kézbesíti. Kelt Pécsen, a Pécsi Dalárda választmányának 1897. évi március hó 24. napján tartott üléséből. Aidinger János, a Pécsi Dalárda elnöke; Ciglányi Béla, a rendezőbizottság elnöke; ifj. Reberics Imre, titkár; Hoffer Károly, a Pécsi Dalárda karnagya.

— **(Hangverseny - estély.)** A cs. és kir. 44-ik gyalogezred zenekara husvét vasárnap és hétfőn este fél 8 órakor a központi kávéházban nagy hangverseny estélyt rendez. Beléptidij személyenkint 20 krajcár.

— **(Elhalasztott térzene.** A 44-ik gyalogezrednek holnap (vasárnapra) hirdetett térzenéjét holnapután (husvéthétfőjén) délelőtt 11 órakor tartják meg a színház előtt.

— **(Husvétí mellékletünk.)** Lapunk 8 oldalból álló husvétí mellékletének tartalma a következő: 1. Orgonavirágok; írta Honthy István. 2. Mese egy leányról, írta Ábrahám Ernő. 3. Kétségben; költemény prózában, Orlandótól. 4. Római levél; írta Sebtí Ben. 5. Vizio; írta Stella. 6. A szolnoki csata; írta Tihanyi Károly. 7. Etelka; Szendrői József. 8. Két rózsaszál; írta Molnár József. 9. A nasarénus; írta Bartha Mária. 10. Későn; írta Csontos Aladár.

— **(Iparos tanoncok munkakiállítása.)** Ma délelőtt tartott szemlét az ipariskolai hatóság a belvárosi népiskola termében elhelyezett iparos tanoncok munkakiállítása fölött, mely úgy a kiállított tárgyak nagy számát, mint a munka minőségét tekintve, határozottan fölötté áll az előző évek kiállításaihoz képest. Schmelcer Ferenc elnöke alatt a jury befejezte működését s a kiállítást megnyitottnak jelentette ki. A nagy közönség számára a négy tágas teremben elhelyezett kiállítás az ünnep első és második napján d. e. 8—12-ig, d. u. 2—6-ig lesz nyitva, melyben a jövő iparosai közül 380 mutatta be ügyességét.

— **(Biciklisták kirándulása.)** A pécsi bicycle-club és pécsi atletikai klub holnap, husvétvasárnap Pécsváradra, husvéthétfőn pedig Siklóstra rendez kirándulást. Mindkét napon indulás a Bedő kávéház előtt délután 2 órakor.

— **(Kinevezések.)** Majnik Géza, pécsi kir. törvényszéki betétszerkesztősegédtelekkönyvvezető betétszerkesztő telekkönyvvezetővé, Nahocky Béla, sádi járásbíró-sági betétszerkesztő díjnok pedig ugyanoda betétszerkesztési írnokká nevezettek ki. Végül Makarits Ignác, baranyavármegyei díjnok az államépítészeti hivatalhoz hivataltisztté kinevezetett.

— **(Szerencsétlen lövés.)** Csepreghi Dániel mohácsi téglamesternek két nagyobb fia tanulmányairól érkezett haza a szülei házhöz a husvétí ünnepekre. János, az idősebbik Budapestről, Károly, a fiatalabbik pedig Bajáról, ahol az „Éhös Péterek“-et képező intézetnek a növendéke. A két fivér nagyon szereti egymást, meg nem bánatná egyik a másikat a világért sem. Még kedden egészséges volt mind a kettő, ma már betegen fekszik a két fivér egy szobában, az egyik súlyosan megsebesítve, melyet a szerető fivér okozott a szerető fivérnek. Mert közükből furakodott a ravasság az ő lompos hosszú farkával. Kedden sietve-futva értesítik a téglamunkások a szobában beszélgető fivéreket, hogy a róka komának baromfi pecsényére fáj a foga és beférkőzött az udvarba, hogy kerítsen magának valamelyest a válogatott faju baromfiállományból fényes nappal. Az idősebbik fivért illetvén az elsőégi jog, ő veszi magához a lőfegyvert, hogy leterítse a ravasz rókát. Mire kiérnek az udvarra, az eközben esett lármára rókakoma sütkérek érekte az udvart, bebújt a hosszú sorokban összerakott őlfa közé. Valamennyien utána az üldözöttnek, az egyik fivér innen, a másik fivér a tuloldalon vigyázott. A rókának már a fa között is szorult a kapcája, felkuszott az őlfa tetejére, hogy onnan meneküljön. Észrevesszi est Károly, felugrik elébe, hogy visszariassza a ravasság képviselőjét. Úgyanebben a pillanatban János már célba

vette a farakáson hosszában futó rókát és durr . . . 15 és öcscsét mellbe találja. A róka persze szerencsésen elmenekül, a szerencsétlen öcscs sulyosan sebesülve orvosi kezelés alá kerül, a szerencsétlenebb bátya a fölötti kétségbeesésben, hogy szeretett öcscsét meglőtte, annyira megbetegedett, hogy alig lesz megmenthető. A meglőtt tanítójelölt-nél is, dacára a gondos orvosi kezelésnek, nagyobb mérvű tüdőlob lépett fel és kétséges, hogy meg less-e tartható az életnek?

— **(Hajósák megkezdése akadályokkal.)** Mohácsi levelezőnk írja: Boldogok a pécsiék. Már hogyne volnának boldogok a pécsiék, mikor ma holnap már Dunájuk is lesz, mikor, legalább abban az értelemben, hogy ők most már képzetben látják, hogy április hó 15-én — csütörtökön — megkezdődött a Dunán az állami percent biztosítást élvező „Magyar Tenger és Folyam Részvénytársaságnak” személyhajó közlekedése. Igen a pécsiék, t. i. azok, akik a legjobban értesült napilapot olvassák, már csütörtökön indulhattak Mohácsról akár Bajára, akár pedig Apatinba. De a mohácsiak ezt nem teheték, mivel ma is csak várják, hogy mikor fog egyszer már megkezdődni a személyhajójárat. A kikötő hajó itt van több nap óta, de kikötőhid csak tegnap, nagypénteken érkezett Mohácsra. Ha egy kissé csak adnánk is a babonára, szerencsétlenséget kellene jósolnunk a vállalatnak, de mivel arra semmit sem adunk, nem is jövendölünk, — a részvényeseknek biztosítva van a 4 százalék, a többi, az mellékes.

— **(Böröndöt lopott.)** Walc Lajos, új-lóvcei illetőségű csavargó szabó leányok már elfogyott mindene, még a batyuja is. Újból hozzá akart kezdeni a gazdálkodáshoz, de hogy valamicskét összegyűjtessen, mindenekelőtt egy csinos böröndre volt — ő szerinte — szüksége. Talált is ilyet Szommer Margitnak Mohácsra a vásártéren felütött panoráma bódéjában, csak hogy az nem képezte a panorámás tulajdonát, hanem az ez idő szerint beteg a kórházban fekvő Balog Péter abaligeti lakost mondotta gazdájának. Walc azzal mit sem törődött, úgy bánt vele mint sajátjával, magához kebelezte és elhelyezte az ipartestületi szállóban a ruhával együtt. A mohácsi csendőrség megtudván a dolgot, tettést kézrekerítette és mivel ez tettét csakhamar beismerte, átadta a járásbírósnak. Walc most tehát itt elmélkedhetik a fölött, hogy csakhamar leendő kizabadulása után hol és miként fogjon hozzá a gazdálkodáshoz újra.

— **(Országuti házi verseny.)** A „pécsi polgári kerékpáros egyesület” nagyban készül folyó hó 25-én Pécsről Szigetvárra tartandó országuti házi versenyére. A verseny feltételeit és jutalomdíjait már e heti szerdai számunkban közöltük, most csak azt említjük meg, hogy a nevezések határideje a jövő csütörtökön, f. hó 22-én jár le, a mely napon bezárólag este 8 óráig küldendők az ajánlatok Himmel Ferenc versenytitkárhoz, kinek lakása indóház-utca 12. szám alatt van.

— **(Dalköri pályadíjak.)** A pécsi Dalárda, a Polgári Daloskör és a pécsbányatelepi daloskör egy 200, illetve 150 koronás pályadíjat tűzött ki egy-egy műnégyszékes férfiak és egy 100 koronás pályadíjat egy eredeti népdal vagy népdalátírat jutalmazására. A pályaművek szeptember hó 15-ig nyújtandók be.

— **(Elsőrendű kritikus nap.)** Eszel a borzalmas jelzővel tette rettegetté a mai napot Falb Rudolf, a híres német viharpróféta, aki különös előszeretettel jósolja meg minden év végén a következő év kritikus napjait s eji rettegésbe az időjárás

miatt aggódó embertársait. Nos hát, ha a viharpróféta jóslásai nem is ütnek be mindig, a mai napra mégis időváltozást hozott Falb jóslása és borús, esőre hajló, hűvös idő köszöntött reánk. Vihart nem kaptunk ugyan, ami korai is lenne, hanem az időjárás bizony kritikus lett és kérdéses, nem hoz-e hideg, borús husvétot a számunkra?!

— **(Razzia.)** Az éjjel rendőrségünk a városi kültelkeken razziát tartott, mely alkalommal hét hely és foglalkozásnéküli egyént tartóztatott le. A kézrekerült csavargókat ma a rendőrkapitány kihallgatta s mind a hetet a rendőrségi börtön vendégeitül invitálta meg a husvétünnepre. Majd a jövő héten aztán haza fogják toloncolni illetőségi helyükre őket.

— **(Nem tudja, kik verték meg.)** Ma hajnalban a kigyó-utcában egy eszméletlen állapotban levő emberre akadt a rendőrjárat, akinek a fején hatalmas seb tátongott. Hordágyra tették és úgy vitték be a városi kórházba, ahol mikor ma reggel magához tért, elmondta, hogy mesterségére nézve bányász és tegnap jött be Szabolcsbányáról. Bejárt egy pár kocsmát és nyilvános mulatóhelyet; de mindenből már csak arra emlékszik, hogy egy helyen fogadásból megivott egyszerre félliter rumot. Hogy kik és hol verték el, azt nem tudja. Először egy hadfit vettek gyanuba, hogy az szurta volna fejbe a megvert embert s ennek elhagyott pangását be is vitték a rendőrségre, de a fejsz egész nagy s nem szurás, hanem inkább tompa ütés okozta. Legnagyobb valószínűség szerint, sörös pohárral verték be a fejét, de hogy hol és kik, azt majd a további vizsgálat lesz hivatva kideríteni.

— **(Tanfolyam néptanítók részére.)** A néptanítók részére vagy 14 helyen rendeznek a jövő nyáron illetve az őszszel szülő és borgazdasági tanfolyamot. Pécsen is lesz ilyen tanfolyam május végén és október közepén, a melyen résztvevő tanítók 60 frt segélyátalányt kapnak. A tanfolyamot Gábor József szőlészeti és borászati felügyelő vezeti.

— **(Milyen idő lesz husvétkor?)** A hány házbán a ruhatár egy-egy új kalappal, vagy kabáttal gyarapodott, ugyanannyi időjós támadt ott életre. Ezer és ezer szép hölgy tündöklik azon, hogy milyen idő lesz husvétkor? Egy régi mihosz szerint a nap husvét vasárnapján három nagy ugrást tesz örömeben, a miért a természet új életre ébredt. A mi az embereket illeti, ők is szívesen utána néznek a nap e példáját, mert hiszen mindegyikük kivágyik az utcára, a szabadba. Kiránduló helyeink népvándorlásra várnak. Óhajtható tehát, hogy vége legyen az esős napok eddigi sorozatának, mert ha még oly szépen esik is, ha sokáig tart, megunjuk. A hivatalos időjósok, sajnos, nem kecsegtetnek valami örvendetes jövendölésekkel. Husvét vasárnapjára az idő le fog hűlni és esőre hajlik. Egyetlen reményünk az, hogy ez a jóslat is olyan lesz, mint a háberu-prófétáké, a kik már hetek óta hirdetik, hogy a legközelebbi 24 óra alatt lángba borul az egész Kelet. A vidéki gazdaemberek is ellentmondanak a hivatalos jóslatnak. Szerintük az ünnep mindkét napján meleg, meglehetősen meleg lesz. Az új kalapok, az új ruhák és a szép, mosolygó arcok érdekében óhajtuk, hogy vidéki prófétáinknak legyen igazuk.

— **(Megugrott verekedő.)** Dragits Szeptén, zsebelyi illetőségű napszámos, Mözsön véresre verte egyik munkástársát, a ki erre feljelentette a bíróságnak. Dragits látván, hogy nem viheti el szárazon s a bíróság vagy félesztendei börtönt sőt majd a nyakába, egy szép napon gondolt

egyed s megugrott a büntetés elől. Most körözik.

— **(Elhalasztott közgyűlés.)** A pécsi dalárda f. hó 20-ára hirdetett közgyűlést f. hó 22-én esti 8 órakor tartja meg az egyeleti helyiségben.

— **(A sebeshajítás miatt.)** Kiss Imre, dunaföldvári illetőségű bérkocsist sebeshajítás miatt megállította az utcán egy ott posztoló rendőr és a nevét fel akarta írni. A rakoncátlan kocsis azonban erre lármát csapott és mindaddig nem csendesült le, míg a rendőrségre nem kísérték. Ott elítélték tizenhét forint pénzbírságra, melyet most kellene lefizetnie, de nem találják sehol. Ismeretlen helyre szökött a büntetés elől s most mindenfelé körözik.

— **(A cselédek hadmentességi adója.)** A pénzügyminiszter legközelebb egyik adófelügyelő jelentése alkalmából szükségesnek találta annak kijelentését, hogy a cselédek hadmentességi adójáért minden esetben, és pedig tekintet nélkül arra, vajjon a hátralék régibb keletű-e, vagy nem, az a gazda felelős, kinél a dijköteles tényleg szolgálatban áll.

— **(Dunai személyszállítás.)** Az első cs. és kir. szab. Dunagőzhajós Társaság közli, hogy a Dunai személyszállító forgalomban a nyári menetrendet május 1-én lépteti életbe. E menetrend értelmében a budapest—mohácsi vonalon naponként közlekednek közvetlen személy szállító hajók.

— **(A fogyasztási adók reformja.)** A szesztermelési idény szeptember elején kezdődik, a mikorra a fogyasztási adók reformjára vonatkozó törvényeknek már életbe kellene lépniök. Amint azonban tudjuk, az összes, a kiegyezéssel kapcsolatban levő törvényjavaslatok benyújtása eddig ismeretlen időre halasztatott s így a tervezett reform a fogyasztási adók terén az idén már aligha léphet életbe. Ennélfogva a pénzügyminiszter, mint értesülünk, egy évi provizórium elrendelését tervezi, mely idő alatt a fogyasztási és italadók jelenlegi beszedési, illetve biztosítási módja megmaradna.

— **(Törvényhatósági tisztviselők, mint biztosítók.)** A belügyminiszter szigorú rendeletet intézett valamennyi törvényhatósághoz az iránt, hogy a megyék és városok tisztviselői hivatalos befolyásukat ne érvényesítsék biztosítási ügyekben. A legutóbbi időben ugyanis gyakrabban előfordultak esetek, hogy a megyék és városok tisztviselői, biztosítási ügynökségi teendőket végeztek, mit a belügyminiszter a hivatalos állással összeegyeztethetőnek nem talál és ép azért a tisztviselőknek ilyenmő foglalkozását megtiltja. — A belügyminiszter rendeletének valószínűleg oly hatása lesz, mint azoknak a rendeleteknek, amelyeket állandóan kibecsapjanak és azoknak a törvényeknek, amelyek oly régóta léteznek és amelyeket sohasem tartanak meg.

— **(Honvédpóttartalékosok be hívása.)** A honvédpóttartalékosok az idén nem vonulnak be az őszi gyakorlatokhoz, hanem csak a nagy hadgyakorlatok befejezése után hívják be őket. A honvédelmi miniszter emez intézkedése igen helyes, mint-hogy a póttartalékosok nagyobb része a földmivelő osztályhoz tartozik, vagy pedig mint családfenntartó részestül ama kedvezményben, hogy a hároméves tényleges szolgálat alól felmentették. A kedvezmény értékét azonban a minimumra szállította le eddig ama körülmény, hogy a póttartalékosokat tavasszal, vagy a nyáron legsürgősebb mész munkák idejében hívták be a fegyvergyakorlatokra. E visszasságot a honvédelmi miniszter emez intézkedése beszüntette. Nagyon helyes volna, ha a honvédelmi miniszter ezt a behívási rendszert állandósítaná.

— **(Rejtélyes gyilkosság Mohácson.)** Lapunk szerdai számában „rejtélyes gyilkosság Mohácson” című közleményünket a sorokkal végeztük: a szálak mindinkább összefüggőbbé szorultak. Mint mohácsi levelezőnk újabb értesít, a szálak most már bonyolódhatnak is a gyilkossági ügyben. Cikovacs Jócó öt tanúval igazolta alibi-jét, hogy ő azon éjszaka nem volt a Dana innenső felén; de még azért vizsgálati fogságban van. Kovács dr. vizsgáló bírónak ez ügyben oly körülményekkel kell megküzdnie, melyek tényleg arra engednek következtetni, hogy valami rafinírozott gazember követhette el a gyilkosságot. A mohácsi csendőrség más irányban nyomoz már. Egy többszörös lopással, betöréssel vádolt és egy kir. járásbírósgá börtönéből megszökött csavargó kézrekerítésén fáradozik nemcsak a baranyamegyei, hanem a slavonai csendőrség is. Vagyis több, mint bizonyos, hogy a rejtélyes gyilkosságot Kedves György követte el, a ki ellen támadt gyanúról mi épen szerdai számunkban már hirt is adtunk, megírván róla, hogy a gyilkosság gyanúja miatt keresik mindenfelé.

— **Lapunk legközelebbi száma kedden este jelenik meg.**

Pazar szép kivitelű valódi francia husvéti tojások és elegáns kivitelű Bombonierek óriási választékban, valamint kizárólag legfinomabb cukrászkészítmények u. m. új Mignon és egyéb dessert sütemények nemkülönben a legújabb Tortakülönlegességek Confect-cukorkák stb. a legjutányosabb árért kaphatók Caffisch cukrászdájában Pécsen, Király-utca a segélyző-egyleti palotának átellenében.

Elavult arany ezüst tárgyak mindenemű régi pénzek, órák és más régiségek készpénzért beváltatnak a legmagasabb áron Schönewald Imre cégnél Pécs, Király-utca Hattyu-épület.

Művészet, irodalom.

○ A „Zenélő Magyarország” zenemű folyóirat április 15-ki VIII. husvétii füzet a legérdekesebb zenemű ujdonságokkal jelent meg. E füzet tartalmazza: I. A Gyimesi vadvirág” új népszimű legszebb népdalát, a „Süt a mama pogácsát.” II. Gaál Ferencről „Arabesque” című bájos apróságát. III. Szent Gály Gyula „Románca.” IV. Yvon Ch. „Piros tojások” című pikáns polka mazurkáját s V. Schütt Ede „Humoresque” salondarabját. Ily gazdag választékát adja a legjobb zenemű ujdonságoknak a „Zenélő Magyarország” minden egyes füzeté, mely zenemű folyóirat ma már a legnevesebb zeneszerzőink legelőkelőbb gárdáját csoportosítja maga köré. Minden füzet 10—10 oldal zenét ad. Egy füzet ára bérmentes küldéssel 22 kr. Hat ily füzet képez egy negyedévi folyamot. 60 oldal zenével 1 frt. Előfizethetni a „Zenélő Magyarországnak” kiadóhivatalában Budapesten VI. Csengeri-utca 62. a., honnan megismerésre mutatószámot bárkinek ingyen és bérmentve küldenek.

○ Két új zenemű jelent meg ismét a budapesti Klöckner Ede zeneműkiadó cég kiadásában. Az első: Három idilli erdőkép. 1. Árva leány panasza. 2. Eprész leány dala. 3. Virágszedés magyar irányban zongorára két kézre. Id. Ábrányi Kornéltól e három bájos zenekép, a mely

hivatva van a zenevilág figyelmét nagy mérvben felkölteni, úgy jellemző sajátága, mint tiszta magyar dallamossága a tetszetős forma kidolgozásánál fogva. A hazai szalonzeneirodalom lett gazdagabb az új zeneművel, mely újabb bizonyosságot tesz az ép jubiláló ősz mesternek még mindig gazdagon buzogó dallameréről és költői ihlettségéről. Mind a három kép kedvenc darabja lesz nem sokára a zenei világnak. Az új művet tisztaság és szabatoság jellemzik. Ára 1 frt 40 kr. A második: Yon Ónának „Aurora pas de quatre” című angol négyes tánca, mely bájos behizelgő dallamossága és Yon táncait általán jellemző pikáns harmonizációjával ez épen divatban levő táncnak legsikerültebb zongora kiadása. Ára 75 kr. Mindkettő a fent említett kiadóhivatalból rendelhető meg.

○ A magy. kir. operaház műsora április 19-től április 25-ig. Hétfő. **Bajazzók.** A piros cipő. Pevny, Balogh, Schmidcek, Perotti, Várady, Kertész, Nny D., Beck, Cabone, Smeráldi, Pini. — **Kedd. Aida.** Vasquez, Hilgermann, Berts, Perotti, Szendrői, Kornai, Beck, Ney D. — **Szerda. Angot asszony leánya.** Ábrányiné, Kacér, Valent, Arányi, Dalnoki, Hegedüs. — **Csütörtök. Hamlet.** Blätterbauer, Hilgermann, Beck, Ney D., Kertész. — **Péntek. A bibliás ember.** Kacér, Valent, Arányi, Takáts, Szendrői. — **Szombat. Angot asszony leánya.** Ábrányiné, Kacér, Valent, Arányi, Dalnoki, Hegedüs. — **Vasárnap. Rigoletto. Ércember. III. felv.** Blätterbauer, Hilgermann, Perotti. Ezen előadások bármelyikére előre lehet jegyetrendelni Rózsa Gy. a M. K. Operaház pénztárnokánál a hely árának levélben, utalvánnyal, vagy sürgönyileg való beküldése mellett a következő rendes elővételi helyárokon: Páholy. Földszint és I. emelet 13 frt. II. emel. 2—5. sz. 9 frt. II. emel. 11. sz. 11 frt. Támlásszék. I—III. sorban. 4 frt 30 kr. IV—X. sorban. 3 frt 30 kr. X—XVI. sorban. 2 frt 30 kr. XVII—XIX. sorban. 1 frt 80 kr. II. emel. körszék. Az I. sorban. 2 frt 20 kr. A II. sorban. 1 frt 80 kr. A III. sorban. 1 frt 30 kr. III. emel. erkély- és zártszék. Erkélysz. I. sorban. 1 frt 70 kr. II—V. 1 frt 20 kr. VI—IX. 1 frt. Zártsz. I. sorban. 90 kr. II. sorban. 70 kr. III—IV. 50 kr. A jegyek átvehetőek a hajós-utcai nappali pénztárnál az előadás napján 10 órától 1-ig és 3-tól 6-ig, az előző napon pedig 10 órától 1-ig. Darabváltoztatás esetén a jegy érvényessége megmarad, de kívánatra a pénztár a beküldött összeget visszafizeti. A f. április hó 19-től kezdve az előadások rendszeresen 7 és fél órakor kezdődnek.

Közgazdaság.

□ **Szünik az állatjárvány.** Megyénkben, úgy a szomszéd Tolna és Somogyvár megyékben is szünik az állatjárvány, a mint az a ma kiadott legújabb statisztikai kimutatásból is látható. Megyénkben nincs már ragadós száj és körömfájás s csak a sertésvész uralkodik még 5 község sertésállományában. Ezenkívül lépfene 1 községben 1 udvarban, veszettség 1 községben 1 udvarban, takonykór szintén 1 községben 1 udvarban és hólyagos kiütés 1 községben 10 udvarban lépett fel. Somogy megyében lépfene 1 községben 1 udvarban, takonykór 1 községben 1 udvarban, ragadós száj és körömfájás 2 községben 5 udvarban és sertésvész 9 községben uralkodik. Végül Tolna vármegyében a ragadós száj és körömfájás 2 községben 17 udvarban, sertésvész 2 községben 2 udvarban és sertésvész 10 községben konstataált.

TÁVIRATOK.

— **Bánffy b. Bécsben.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Bánffy Dezső b. miniszterelnök kedden Bécsbe utazik, hogy jelen legyen a német császár fogadásánál.

— **A lejtő alján.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Mint tegnapi távirataink közt jeleztük, Latinovits Ernő, volt orsz. képviselő, Monte-Carloban agyonlőtte magát. Latinovits ismert magyar gaval-lér, de kártyás soha nem volt, e mellett azonban tulsok mágnási passzióval rendelkezett. Vagyonát teljesen elpazarolta, az előkelő társaságtól, gavallér életmódtól, passziótól, képviselősi játszástól megválni nem tudott, de már annyira tönkre ment, hogy a legutóbbi választáskor föl sem léphetett. Ekkor vagyonának romjaival neki ment Monte-Carloba dupla vagy semmit játszani. A kísérlet nem sikerült s tegnapelőtt barátainak táviratozott, melyben elbucszuk tőlük, jelezvén, hogy pénteken éjjel 11-kor föbe fogja magát lőni. Tegnap éjjel érkezett a nemzeti kaszinóba a távirat, mely a megtörtént öngyilkosságról számol be. Fivére, Pál képviseli most az ő régi kerületét, Géza ismert keleti utazó és vadász, nővére Horthy huszárkapitány neje. Az öngyilkos Latinovits mintegy félmilliót vert el.

— **(A háboru küszöbén.)** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Larisában óriási az izgatottság, mert körülbelül ezer fölkelő, köztük sok olasz, most Macedóniában van, a kiknek útját a törökök és albánok hátuk mögött elvágták.

— **Fejedelmi eljegyzés.** (A „P. F.” eredeti távirata.) Fülöp, szász koburggothai herceg és neje Lujza hercegnő leányát, Dorottya t. eljegyezte Ernő Günther, schesvigholsteini herceg. A menyasszony unokája a belga királynak s így unokahuga Stefánia özvegy trónörökös-nőnek; a vőlegény a német császárnénak testvéröccse.

— **Elmaradt értekezlet.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A Kossuth-párt tegnapi pártértekezlete — minthogy a tagok nagy része a husvétii ünnepekre hazautazott — husvét utánra maradt el.

— **A komikus tragédiája.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Friedrich Sándor, Herzmann-orfeum komikusa, az éjjel hazatérve lakására, véletlenül feldöntötte a lámpát, a mely összetört s a kiömlött petróleum meggyuladván Friedrich összeégett. Most haldoklik.

— **(Megölte az apját)** (A „P. F.” eredeti távirata.) Bács Petrovovszellon Balassa Imre, fiatal parasztleány, vagyoni osztozkodáson összeveszve, az apját meggyilkolta. A csendőrök elfogták és vasraverve vitték a szabadkai ügyészség börtönébe.

— **Okoskodik a sógor.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A „Neues Wiener Tagblatt”-ban egy osztrák politikus a kvótát fejtegetve, ajánlja, hogy a kvótát Magyarország részéről egyszerre nem lehet felemelni, hanem emeljük évenként fokozatosan; minden évben fél százalékkal. Első évben harmincháromra felemelvén, tíz év után 38 százalék lenne és Magyarország így fokozatosan inkább elviselheti a felemelt kvóta terheit. A cikk nagy füttünést keltett. Összes lapok tárgyalják.

Gabona-árak.

Hivatalosan feljegyzettek P. cs. szab. kir. város 1897. évi április 16. napján tartott hetivásárán.

Az árak méter-jaszánként számíthatnak.

Rozs új 7.50—7.20; kétszeres új 6.—5.70
rozs új 5.50—5.40; árpa őszi — —; tavaszi — —
új 4.20 4.—; zab új 5.40—5.20; búkköny 3.60—
4.20; kukorica új 3.80—3.60; kukorica ó — —
széna 1.50—1.20; szalma — — 1.20 —

Kinlát: közép, mintegy 360 gabona-kocsi volt a piacon.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTAV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Férfi és gyermek ruhák, felöltők.

Jó minőség, elegáns szabás

Tavaszi
öltönyök

Havelocok

Olcsó árak!

ZENTLER-féle

cs. k. szab. udvari férfi- és gyermek-
ruha gyári raktár

Pécsett, király-utca.

2515. sz.
tkv. 1897.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Rásky Béla ügyvéd pécsi lakos végrehajtónak Jakab Verona alperes pécsi lakos végrehajtást szenvedő ellen 60 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében, a pécsi kir. törvényszék és a Szt. Lőrinci kir. járásbírósa területén levő, Helesfa község határában fekvő, a helyesfai 592. sz. tjkben felvett 16. hszsz. 10. sz. házból, közös udvarból alperest illetett egyharmad részre 220 frt, valamint a helyesfai 567. sz. tjkben felvett 730. hszsz. egész fekvősre 156 frt, az 1606. hszsz. egész fekvősre 134 frt, az 1608. hszsz. egész fekvősre 28 frt, az 1610. hszsz. egész fekvősre 30 frt, az 1612. hszsz. egész fekvősre 100 frt, végül az 1621. hszsz. egész fekvősre 16 frt becsár mint kikiáltási ár mellett az árverést elrendelte, s hogy a fen-

tebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi május hó 8. napján d. e. 10 órakor Helesfán a községi bíró házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 22 frt 10 kr., 15 frt 60 kr., 13 frt 40 kr., 2 frt 80 kr., 3 frt, 10 frt, és frt 60 krt készpénzben, vagy az 1881. évi november hó 1. 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Pécsett, 1897. évi február hó 8. napján.
A kir. törvényszék telekkönyvi hatósága.

Lukrits István
kir. táblai bíró.

2516. sz.
tkv. 1897.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Hoffmeister Józsefné szabolesi lakos végrehajtónak Horváth János helyesfai lakos végrehajtást szenvedő ellen 550 frt tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvényszék és a szt. lőrinci kir. járásbírósa területén levő Helyesfa és Bükösdi község határában fekvő a helyesfai 70. sz. tjkben felvett I. 1. sorsz. 156. hszsz. 93. sz. házra, az 1881. évi 60. t. cz., 156. §. alkalmazása mellett egészben 180 frt, úgy a bükösdi 42. sz. tjkben felvett I. 1—6. sorsz. ingatlanokból alperest illetett felére 516 frt becsár mint kikiáltási ár mellett az árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1897. évi május hó 13-án és pedig a helyesfai birtok d. e. 10 órája, míg a bükösdi ingatlanok ugyan azon napon d. u. 3 órakor a bíró házában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%, vagyis 18 forint és 51 forint 60 krajcárt készpénz-

ben vagy az 1881. évi november 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Pécsett, 1897. évi február hó 8. napján.
A kir. törvényszék telkvi hatósága.

Lukrits István
kir. táblai bíró.

244. sz.
tkv. 1897.

Árverési hirdetmény.

A dárdai kir. járásbírósa, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Reitz Frigyes és neje Welding Margit bezedeki lakos végrehajtónak Folk György baáni lakos végrehajtást szenvedő ellen 100 frt tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a dárdai kir. járásbírósa területén levő a Baán községben fekvő az 539. sz. tjkben felvett 2601. hrsz. ingatlanból Folk Györgyöt illető részére 303 frtban ezennel megállapított kikiáltási áron elrendelte, s hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1897. évi május hó 8-ik napján d. e. 10 órakor Baán községben a jegyzői irodában tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

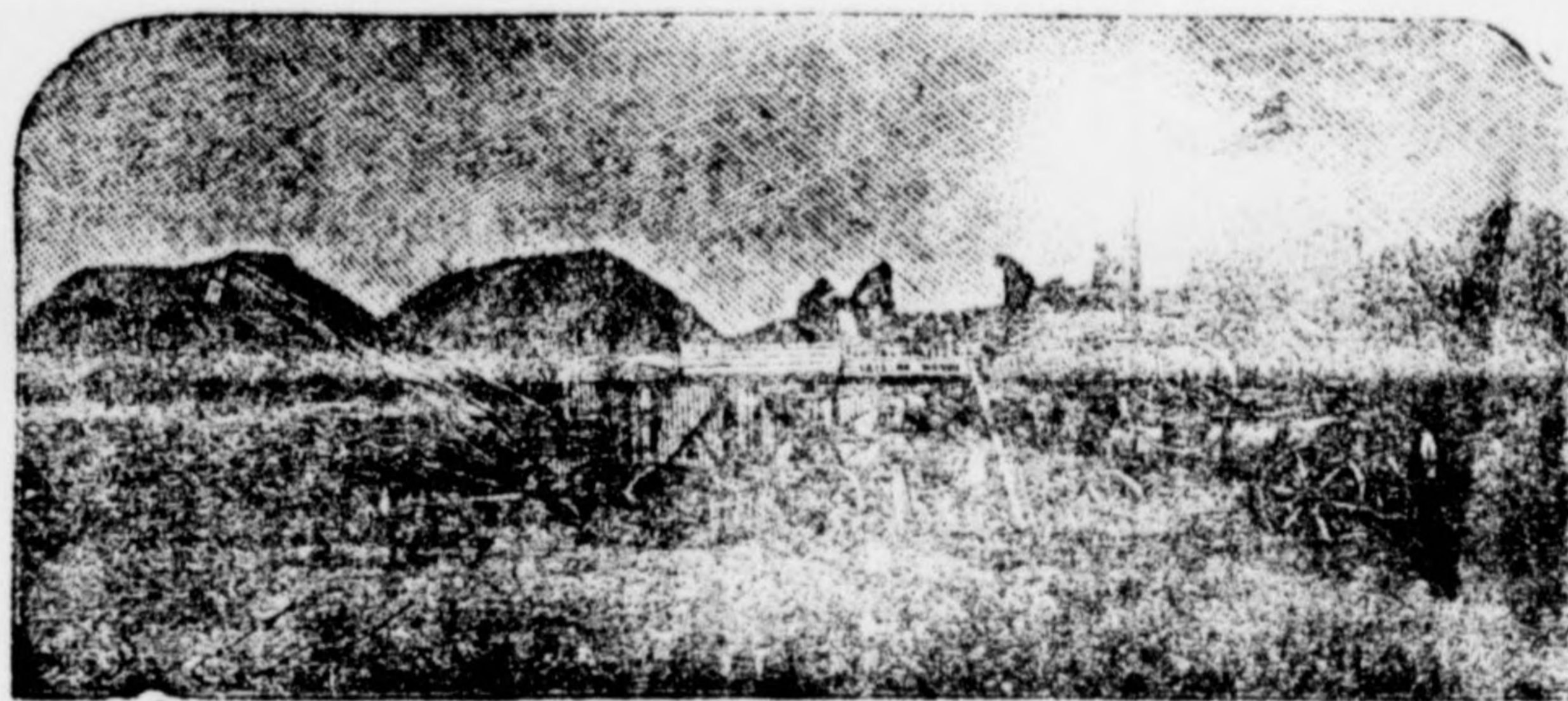
Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 30 frt 30 krt készpénzben vagy az 1881. évi 60-ik törvény cikk 42-ik §-ában jelzett árfoollyammal számított és az 1881-dik évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügymin. rend. 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Dárdán, a kir. járásbírósa mint tkvi hatóságnál 1897-ik évi január hó 19-ik napján.

Maurer Frigyes
kir. albíró.

KOTZÓ PÁL

gépészmérnök, Budapest, Ullői-ut 18. szám alatt.

Ajánl 2 $\frac{1}{2}$, 3, 3 $\frac{1}{2}$, és 4 lóerejű szöges cséplőkészleteket, továbbá 4, 5, 6, 8, 10 és 12 lóerejű sines gőzcséplőkészleteket hosszú szalmarázókkal, alsó szelelővel és rendkívül nagy felületű rostákkal, árpahéjazóval és választóhengerrel.

Fa- és szénfűtésű és eredeti (SZALMAFŰTŐ GŐZMOZGONYOKAT.)

Továbbá R. CARRET & SONS föltulmulhatatlan 40% tüzelőanyag megtakarító

COMPOUND GŐZMOZGONYOKAT, legjobbnak elismert brandtfordi amerikai kévekött aratógépeket.

Eredeti amerikai szénagyűjtőt 1 vagy 2 ló befogására alkalmazható kombinált ruddal.

Sorvető- és szóróvető gépeket és mindenemű egyéb kisebb gazdasági gépeket.

Jutányos árak!

Kedvező feltételek!

Vidéki ügynökök kerestetnek.

495. szám.

1897.

Árverési hirdetemény.

Alulirt bírósági végrehajtó ezennel köz-
hírré teszi, hogy a pécsi kir. járásbírósnak
1897. évi 4697. sz. végzés következtében Dr.
Rásky Béla ügyvéd által képviselt Kovács Mi-
hály javára Rang József ellen 125 frt s jár. ere-
jéig fogantatott kielégítési végrehajtás útján
lefoglalt és 400 frtra becsült házi-gazdasági
állatokból álló ingóságok nyilvános árverésen
eladatnának.

Mely árverésnek a pécsi járásbírósnak 9361
1897. számú végzés folytán 125 frt tőkekö-
vetelés, ennek 1994. évi szeptember hó 23.
napjától járó 8% kamatai és pedig összesen
40 frt 25 krban bírósági már megállapított
költségek erejéig Hirden leendő eszközzésére
1897. évi április hó 27. napjának délután
3 órája határidőül kintüzetik és ahhoz a
venni szándékozók oly megjegyzéssel hivat-
nak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881.
évi LX. törvezikk 107. és 108. § a értel-
mében készpénz fizetés mellett a legtöbbet
ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Pécsen, 1897. évi április hó 11.
napján.

Fonyó István

kir. bírósági végrehajtó.

Hirdetés.

Suligoi Andás vállalkozó szász-
vári lakos Vékény és Kárász község
kőbánya bérlője közhírré teszi, hogy
nála ezen bányákból

Első osztályú minőségű kő

kapható. Az ár ugyanaz, a mi Szászvárott.
— R.-Kozárra vezető építendő országut-
hoz szükséges kőanyagot Suligoi András
kőbánya bérlője ugyan azon feltételek mel-
lett szállítja, mint Steiner.

Továbbá kapható nála az építéshez
szükséges **quadrat és hosszú oszlop**
alaku kidolgozott kitűnő kő.

BERGER-féle gyógy-**KÁTRÁNY-SZAPPAN**orvosi tekintélyek által ajánlva, Európa legtöbb államaiban fényes
sikerrel alkalmaztatik**mindennemű bőrkütegek**

ellen, nevezetesen idült pikkely-sömör, kősz s előd-
kütegek, ugyazintén orr-rezsesség, ótvár, fagydag, láb-
izzadás, fej- és szakállkorpa ellen. A Berger-féle
kátrányszappan tartalmazza a fa-kátránynak 40
%-át és minden egyéb, a kereskedelemben előforduló
kátrányszappanoktól lényegesen különbözik. Csak-
sok elkerülése végett határozottan Berger-féle
kátrányszappan megrendelése s az ismert védjegyre való figyelme-
tetés kéri. Idült bőrbetegségeknél sikerrel alkalmaztatik a kátr-
ányszappan helyett a

Berger-féle gyógy-kátrány-kénszappan.
Amely esetben ezek jobbnak találtnak, csak a Berger-féle kátr-
ány-kénszappan kérendő; miután a külföldi utazatok hatás-
talanságuk bizonyulnak. A gyengébb kátrányszappan az

arabőr tisztátalanságai

eltávolítására, a gyermekeknek valamennyi fejbetegségei ellen feltöl-
mulhatlan bőrtisztító mozdó és fűrdőszappan mindennapi
használatul szolgál s

Berger-féle glicerín-kátrányszappan

85% glicerín tartalommal és finom illattal.

Ára minden fajnak használati utasítással együtt 35 kr.

A többi Berger-féle szappanokból különösen kiemelendők:
Benzoe-szappan a bőr finomítására, **berax-szappan** pattanások
ellen, **carbol-szappan** a bőr simítására himlőhelyeknél és mint for-
tőlenítő szappan, **lohtyol-szappan** rheuma és arcvörösség ellen,
szepő-szappan igen hathatós, **Tannin-szappan** lábizzadás és
halkullás ellen; **fog-szappan** a legjobb fogtisztító szer. A többi
Berger-féle szappanokat illetőleg utalunk a rőpiratokra. Csak
Berger-féle szappanokat kell kérni, miután számtalan hatástalan
utazatok vannak. Gyár és főraktár: G. Hell & Comp. Troppan.
Érdemjellet kiállításra a nemzetközi gyógyszerkiállításán Bécsben 1883.

Kapható: minden pécsi és
magyarországi gyógyszerár-
ban.

Meghívás.

A hazai szövetkezetek központi hitelintézete, mint szövetkezet kötelékébe
tartozó **Karancs községi hitelszövetkezet 1897. évi április hó 25-ik**
napján délután 3 órakor a község háza tanácstermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a tagok az alapszabályok 25. §-a értelmében meghivatnak.

Napirend:

1. Két igazgatósági tag választása.

Kelt Karancson, 1897. ápril hó 15-én.

Az igazgatóság.**Ifj. BUDAY****disz-festő és festék kereskedő****Pécsen, Jókay-tér 4. szám.**

Ajánlja a legujabban áruba bocsájtott kiváló Angol mosható
padló mázát kemény és puha parketta és deszka padló beeresztésére,
ezenkívül dúsan berendezett raktárát **dörzsölt olajfestékek**, ugyszin-
tén minden szoba és diszfestészeti munkálatokhoz használható **száraz**
festékek, valódi Angol hintó-mázak, minden fajta fény és padló
mázak, olajok, Brunolin, a legjobb bőr és politur-lak, aranyozó-
firnisz és bronz-tinktúra, festő- és mázoló-ecseteket és min-
dennemű **facat-festékeket** házak bemeszelésére.

Együttal ajánlja magát **templom és szoba disz-festészeti**
munkák átvételére, valamint **mázoló és fényező** munkák elkészí-
tésére helyben és a vidéken.

Lakás: József-utca 35. sz.**Üzlet-áthelyezés!**Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy 15 év óta
fenálló**férfi-szabó üzletemet**április hó elején **Fereenczies-utca 8-ik szám alá** (özv.
Hermann-féle házba) helyeztem át.

Nagy raktárt tartok

**kész férfi- és gyermek-
öltönyökből**valamint mindenféle bel- és külföldi **gyadot** **kelmékből.**

Továbbá elvállalok öltönyöket mérték szerinti elkészítésre is.
Midőn még bátor vagyok megjegyezni, hogy ujabban a szabászatot
Budapesten és külföldön huzamosabb ideig tanulmányoztam s így
a legkényesebb igényeknek is képes vagyok megfelelni, —

magamat és új vállalatomat a n. é. közönség b. figyelmébe
ajánlva vagyok teljes tisztelettel

FRIM JAKAB

férfi-szabó, Fereenczies-utca 8. sz.

Minták kívánatra házhoz küldetnek.

Üzletheftység Fereenczies-utca 8. sz.

Menjünk Abbaziába!

Világos Sportsör á la Pilsen.

Legkellemesebb kirándulási hely.

É regényes mulatóhelyet tetemesen átalakítva bocsátom a n. é. közönség rendelkezésére. A nap minden szakában

meleg és hideg ételek

kitűnő sör, asztali és palack-borok mérsékelt árak mellett kaphatók. Vasár- és ünnepnapokon KORODI KÁROLY ujjonnan szervezett zenekara fog közreműködni.

Mindennemű társas étkezések elfogadtatnak.

Midőn a n. é. közönséget a legpontosabb és mérsékelt árak melletti kiszolgálásról biztosítom, köszönöm az eddig irántam tanúsított szíves jóindulatát és kérem engem továbbra is tömeges látogatásukkal szerencsételtetni. — Magamat becses pártfogásukba ajánlva, maradok

kitűnő tisztelettel

Krégez Ágoston
vendéglős.

Este fényes kivilágítás.

Menjünk Abbaziába!

Richter-tele Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házszer ellentét az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvényénél, csúznál, tag-szaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Láment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenként árban majdnem minden gyógyszerüzletben kapható; főraktár: Török József Gyógy-szerüzlet Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbirtékú üzlet van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

A legfinomabb

Harci Kanárimadarakat

a legszebb énekváltozatokkal szállít utánvétellel 8, 10, 12, 15 és 20 márkáért. Próba-idő nyolcz nap. Prospectus, kezelési utasítás ingyen. W. Heering St. Andreasberg 427. (Hanover tartomány.)

Legjobb szer poloskák, balhák, házi bogarak, moly, a házi állatokon lévő élősdiek ellen stb. stb

Zacherlin

Kitűnő hatása. Ugy öl — mint semmi más

szer mindennemű férget és ennél fogva az egész világon híres és keresett. Ismertető jelei: 1) az elzárt üveg, 2) a „Zacherl” név.

Kapható Pécssett:

Hirschler Mór
főraktár
Alt és Böhm
Berecz Károly
Clement Antal
Dobszay Antal
Eizer János
Gyimothy Gyula
Herdlein Lajos
Hollósi Adolf
Klobucár Mihály
Karrés & Geltsch
Lang Herman fia
Lehner János
Markus S.
Mautner Mór
Molnár János
Mitzky Mór
Póth Gábor
Praindl Gyula
Reeh Vilmos özv.
Reinfeld A.
ifj. Rézbányai János
Schäffer Adolf
Schäffer Andor
Sperl Vilmos
Spitzer Jakab
Spitzer Sándor fia
Spitzer R.
Wallerstein R. utóda
Weber Ferencz
Wertheimer Ch.

Pécs-Bányatelep:

Königstein M.
Gebhardt István

Bar.-Szabolcs:

Pollák Gábor

Bonyhád:

Ermel Adolf
Straicher Benjamin

Dombóvár:

Kacsokovics Jenő
Pauncz Adolf
Pauncz Samu és testv.
Schneckenberger Rob.
Spitzer Imre
Burger Ede

Német-Bóly:

Kanu Lipót.

Szigetvár:

Fried Dávid
Oscodál Gusztáv
Szalay József

Bar.-Szt.-Lőrincz:

Gebauer Tivadar
Eugel Vilmos

Szulok:

Fried Zsigmond

Villányon:

Gyimóthy Jákó.
Weingoldner Rudolf

Vörösmart:

Thury Dénes gyógyszer.

A „PÉCSI FIGYELŐ“

HUSVÉTI MELLÉKLETE.

Pécs, 1897. április 18.

Orgonavirágok.

I.

Nagyságos asszonyom! távol idegenbül,
Hol a hegyek ormán török meg a fénye
A felkelő napnak és a narancs zsendül.
Jött hozzám nemrégén egy kicsi levélke;
Finom a hajtása, szagos a papírja,
Gyöngyapró betűcskék vetve rája végig.
Ne is mondjam tovább, ugy-e, hogy ki írta;
S el se hallgathatom, tudja Isten, mégis!

Hajdanta ha kaptam ilyen kis levélkét,
Forró csókjaimmal elhalmoztam százszor
S reszkető ujjaim a mikor feltépték.
Tüzláng csapott reám mindegyik szavából;
Forró szerelemmel, igaz boldogsággal
Volt minden betűje a papírra vetve
S én a menyországot itt a földön láttam:
Annyi sok ígéret szólt számomra benne.

Régen volt ugyebár, s igaz se volt, nemde?
Évek hosszú sora lepergett azóta;
S bizony isten vallom, szinte elfeledve
A forró szerelem s az ábrándos nóta.
Nagy mester az élet; megtanít feledni,
Szív sajtó sebeit begyógyítja szépen
És jön a helyükbe újabb seb ezernyi —
A régít az ember hogy ne feledné el!?

De hogy a napokban távol idegenbül,
Hol a hegyek ormán török meg a fénye
A felkelő napnak és a narancs zsendül,
Jött hozzám ismét egy ilyen kis levélke:
Egy percre a lelkem újra visszazállott
A multba, ámbátor régen elfeledte;
S talált ott sok édes, bolondos ábrándot
Keserű csalódás sirjába temetve.

Pedig nem volt célja annak, a ki írta,
Nagyságos asszonyom, ugy-e, ez a játék:
Hogy a mik temetve régen már a sirba,
Feltámaszsa őket? Hisz szomorú árnyék
Az már egytől egyig; testet sohse ölthet,
Jobb neki tovább is csak ottan pihenni —
Ábrándot nem szövünk soha mi már többet
S talán nem is tudnánk már egymást szeretni?!

»Szó sincs a levélben ilyesmiről«, mondja;
»Maga még mostan is tulbecsüli magát.
Ki írta, annak van sok száz kisebb gondja,
(Nem ér rá törődni magával legalább.)
Vegye csakis annak, a minék íródott:
Üdvözlötül husvét kedves ünnepére;
S ha akar, találhat reá okot s módot,
Hogy ne is küldje el a választ se érte.«

Tudom, hogy ezt mondja s mégis, miért kérdi:
Az orgonavirág virágzik-e nálunk?
Ebből a pár szóból a lelkem megérzi:
Még se szakadtunk el, bár régen elváltunk;
Nagyságos asszonyom legkedvesb virága
Most is az orgona, a miként volt hajdan —
S én se tudok nézni orgonavirágra,
Hogy egy mély sohajtást el ne nyomjon ajkam.

S bár találnék reá elég okot s módot,
Hogy választ se küldjek a kicsi levélre,
Mely egyedül s tisztán csak azért íródott
Hogy sok jót kívánjon husvét ünnepére:
Megírom a választ mégis, ime lássa,
Nagyságos asszonyom és elmondom benne,
Mért oly kedves nekünk orgona virága —
Vegye csak egészen, mintha mese lenne!

II.

Husvét ünnepére, tavasz hirnökéül
Szokott virágozni orgona virága;
Illatától lelkünk, ha beszívja, szédül,
Mámor száll szívékre a balsamos légtől,
Mit titokzatossá tesz a lét varázsa.

Orgonavirágot viszen ajándékba
Husvét ünnepére a legény a lánynak,
S orgonavirágok ilyenkor oszt' néha
— A minék azonban már fele se tréfa —
Oly sok édes titkot s boldogságot látnak.

Nekik beszéli el nagy, igaz szerelmét
A legény s a lánynak a hogy általadja,
Édes, forró vágyba érzi veszni lelkét:
Hogy most boldogságát, avagy veszedelmét
Adja-e tudtára szerelmese ajka?!

De az az ajk néma. Szemeit lesütve
Fogadja a lány az orgonavirágot;
Két kerek orcája borul piros tűzbe,
Siet a virággal, szerelmétől üzve,
S keresve keresi a magányosságot.

Ott aztán csókjával halmozza el százszor,
A szerelem jelét, orgona virágát;
S szívdobogva várja szerelmesét máskor,
Egy fűrtöt ad neki orgonavirágból,
Nyujtva benne igaz, boldog vallomását.

Mi tagadás benne, bizony sokan vannak
Manapság, a kik a husvét ünnepére
Orgonavirágot jeléül nem adnak
Forró szerelmüknek s a kiválasztottnak
Nem is jut, hogy ilyet kívánjon, eszébe.

Szerelmet vallani másképp szoktak már ma,
Orgonavirágra csak nagy ritkán bizzák;
Hanem azért mégis orgona virága
Csak a szerelemnek marad tanúsága
S az időt, ha nyílik, kikeletnek hívják.

Mint mikor a szívre a kikelet ráér;
Szerelemre ébred, szerelemért vágyva . . .
. . . De hova tévedek, kalandozom már én;
Csak feddjen asszonyom, elismerem, rám fér:
Miért is jött kedvem bolondos ábrándra?!

Jobb, ha a mesémre térek reá nyomba!
De hogyan is kezdjem, hogy hatása legyen?
Virít-e vajjon még az orgona bokra,
Vagy áll már szárazon, régen letarolva,
A mely szerepelni fog rövid mesémbe?!

Nagyságos asszonyom, emlékszik-e rája?
Husvét ünnepén volt, a mese ugy mondja,
Illatozva nyílt orgona virága;
A bokornál ott állt egy ifju s egy lányka,
Orgonavirágból kis koszorút fonva.

És a hogy készen volt, fűrtjeire tette
A lány a koszorút s szólott mosolyogva:
»Ha menyasszony leszek, koszorút fejemre
Orgonavirágból csináltatunk, nemde?
S így megyünk oltárhoz, édes, a templomba?»

Nászutazás helyett minden reggel s este
Eljövünk ide az orgonabokorhoz?
Hisz kötelességünk, hogy őt felkeresve,
Ki ajkaink első csókjait elleste,
Elmondjuk neki, hogy szívének milyen boldog!

Szép mese ez nagyon. És még szebb is lenne,
Ha, mint a mesékben szokás általában,
A boldog reménység teljesülne benne
S a szerelmes párnak sorsa meg vón' fejtve,
S nem veszne el sűrű titokzatosságban.

Pedig hogy elveszett, nagyságos asszonyom
Talán tudja is már, vagy legalább sejtí.
S biztat, hogy a sorsuk semmit se aggaszson
S jobb lenne a mesét tovább nem folytatnom,
Hiszen ugy sem igaz s nem nagyon érdekli.

S inkább elismerni, jóváhagyni készül,
Hogy ha virágozik orgona virága:
Illatától lelkünk részegen megszédül,
Mámor száll szívékre a balsamos légtől
S könnyen reáhajlunk sok-sok bolondságra!

III.

Nagyságos asszonyom, vége a mesének;
Nem folytatom tovább, a miként kívánja,
A meséről most már a valóra térek
S megírom, hogy nálunk orgona virága
Husvét ünnepére most is kivirágzott,
Illatával terhes a tavaszi szellő . . .
S kegyed, a ki járja szép Olaszországot,
Koszoruba fonní füzereit nem jó!?

Óh, hogyan is jönne? Még azt is csodálom,
Hogy levelet irt a távol idegenbül;
Hol kegyed számára születik az álom
S ábrándos szerelem édes szava csendül:
Leánykori álmok mind valóra válva,
Fényes házasságban biztos a jövendő;
A mult eltemetve, nincs feltámadása,
Husvét ünnepe bár akárhányszor eljő!

S bárhogy is akarnám, nem tudom feledni,
Eszembe jut hőse a rövid mesének;
A mit igazsággal ugy kén' befejezni,
Hogy az ifju és lány egymáséi lőnek.
S orgonavirágból volt a koszoruja
A lánynak, hogy mentek az oltár elébe,
S a fiatal párnak nem volt más nászutja,
Orgonabokorhoz csak ha vitt a lépte,

De ha nem kívánja, ne szóljunk a végről.
A helyett levelem érhet inkább véget;
Mást úgy se irhatok erről a vidékről,
A mi érdekelne (majd úgy irtam: téged)
A mi érdekelne egy fiatal asszonyt,
A ki nászton van szép Olaszországba;
Mire megfeleltem, a kérdése az volt:
Virágozik-e nálunk orgona virága?

Igen. Kinyíltak az orgonavirágok
Husvét ünnepére most is, a mint szoktak;
S orgonabokrok közt hogy egyedül járok,
Siratnám letűntét régi szép napoknak.
De, nagyságos asszony, ön jut az eszembe,
Ki nászton van most szép Olaszországba!
És most is szereti, még most sem feledte,
Hogy milyen illatos orgona virága.

S mosolyogni tudok már csak az érzésen.
A mit kelt lelkemben orgona virága.
Köszönöm, hogy küldött üdvözlést nekem
Boldog nászutjából husvét nagy napjára;
Viszonzásul ime itt küldöm a választ —
Olvassa jó szívvvel kibékülve, mint én . . .
Hiszen a mi elmúlt, elfeledtük már azt!
— Kedves férjeurat tiszteltetem szintén.

Honthy István.

Mese egy leányról.

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy leány, szöke és kékszemű. Még bölcsőben feküdt, mikor egy holdas tavaszi éjjelen közéje gyűltek a tündéresszonyok a vidám Euphrosine, a virágos kedvet adó Thalia és az ünnepi ragyogású Aglaia.

Először is Aglaia hajolt a gyermek fölé, kit Renének kereszteltek.

Gyermekem! — szólt a grácia homlokán csókolva a kisedet — rád ruházom e csókkal ragyogó szépségem minden varázseréjét! Magasztos fogsz lenni, a milyen én vagyok. Kissé hideg és mogorva. Ez adja meg az előkelőség zománcát. Hivatásod lesz: megtörni a férfiszíveket! De mikor azok véres könyeket hullatnak, tovább fogsz menni rózsás utadon. Nagy pihenőket ne tarts, mert pályád hosszú, az életed pedig rövid. Tudd meg leányom, hogy bizonyos évek multán megszűnik hatalmam fölötted. A szemed becsik, ez pedig nem tetszik a férfiaknak. Az előkelőség máza lekopik arcodról, — és ha úgy véletlenül találkozna egy régebben megkínzott szívvel — hát kikacagna. A többiek? — azok észre se vesznek. Pedig ez sértené büszkeségedet? . . . És az élet-utat végig kell járnod.

Aglaia után Euphrosine állt a bölcső mellé és összecsapta a két husos kezét, a hogy meglátta a kis leány merev, jéghideg arcát. Ne úgy leányom! — szólt — nevesünk is egy kicsit, — és rálehel a hideg homlokára egy könnyű csókot. A babaarc mosolygott, Euphrosine pedig pajzán hangon beszélt a fülébe.

Légy vidám! — kezdé — mert fontold meg, hogy csak akkor élünk igazán, ha vidáman élünk. — Különben még is — ne fontolj meg semmit. A gondolkodás ellensége a vidámságnak. Gondolkodjanak a férfiak! Ha tudsz is valamit, ne mutogasd, mert nincs csunyább a tudalékos asszonynál. Mindennek a könnyebb végét fogd. Így megőrizheted jó kedvedet, mert vigaszt nyújt az a tudat, hogy mégis tettél valamit. Ne zavarjon meg a lelkiismeret intő szava! Olyan ez, mint az árnyék a sötétben, szertefoszlik. Azért hát kerüld a nyilvánosságot. — Titkaidat ne bizd magadszörűekre. A férfi titoktartóbb, mint az asszony. Főleg arra vigyázz, hogy bánatodat elkendőzd. Ha fáj a szíved és kedvet érzesz hozzá, hogy

kisírd magadat, előbb óvatosan nézz körül, nem-e látja valaki. Jegyezd meg, hogy egy könnyeseppnek jobban hisznek az embernek, mint évekig tartó pajzán kacagásnak. Kerüld az egyhangúságot! A változatosság a vidám élet rugója. Magyar leány vagy, hát szeresd is a magyar költőket. Különösen ezt a mondatot ajánlom még figyelmedbe: »Minden órádnak leszakaszod virágját!«

Most Thalia közeledett a bölcsőhöz. Lábara soccus volt erősítve, az illatos kenőcsöktől fényes fejét laurea odorata-ból való korona övezte, a karcsu termetét pedig finom lenszövetből készült, de rongyos kitőnt takarta el. A vállára himation volt dobva. Homlokon csókolta ő is a gyermeket és nagy pathossal, declamálva beszélt hozzá, a hadonászó karjával pedig — úgy látszik — sulyt akart adni szavainak.

Légy könnyűvérű! Ha azon a göröngyös uton akarod végigjárni az életet, a melyen én haladok, számolnod kell az akadályokkal. Az akadályok pedig több félek. Vannak olyanok, melyek egyenesen az erkölcsbe ütköznek. Név szerint nem sorolhatom fel ezeket, mert nem tudom, milyenek lesznek a te erkölcsid. Előre tudatom veled, hogy azokat az akadályokat nem lehet kikerülni. Vagy meghajolsz előttük, vagy visszafordulsz, — a mi még rosszabb. Jól jegyezd meg, hogy itt csak a könnyű vér segíthet. Vannak nők, kik szeretik, ha csiklandozzák őket, vannak, a kik nem. Ez utóbbiak ne jöjjenek utánam.

A másik fajta akadályok egyéni büszkeségedet sértik. De hidd el nekem, hogy ezeken az akadályokon legkönnyebb áthatolni. Egyik oka ennek az, hogy erkölcsi bukásod nem jogosít fel egyéni büszkeségre, — a mire szükség esetén majd figyelmeztetnek. A másik és nyomósabb ok pedig az leszen, hogy tul az akadályokon megkondul a dicsőség hirharangja, s annak olyan édesen hívogató a szava, hogy egyéni büszkeséged bukott erkölcsiddel együtt se képes ellenállni varázsának.

Tapasztalni fogod, hogy az életnek valódi értékét a dicsőség képezi. A többi az mellékes. — Ne hallgass az erkölcsbírókra. Erkölcsiség, önézet, büszkeség közömbös fogalmak legyenek előtted. Euphrosine és Aglaia testvéreim tanácsait jól használd föl. — Gyakorold az alszeméret! Éz az a titkos erő, mely »kihelyezi« és magába szívja a férfiak akarat erejét. Bűvös mezőt von körülled, melyre ha valaki rálép, meg van mételezve mint a medium, ki hepe-hupás arcu néembernek vall démoni szerelmet.

Bizalmas lábon állj a kritikusokkal! Ha a deszkákra lépsz, mosolygó arcodat feléjük fordítsd. Tudatom veled, hogy az első benyomás legédesebb és legfájóbb nyomokat hagyja maga után. Gondoskodjál róla, hogy az utcákon állandó kísérőd ne legyen. Így elhiteted a publikummal, hogy bevehetetlen vagy.

Végül figyelmeztetek, hogy lakásodat a modern igényeknek megfelelően rendezd be. Főleg kényelmes ottománról gondoskodjál, mert a kényelem a fő, a többi csak járulékos, megszokott dolog. Félénkséget szimulálj — kérve kérlek erre — mert ez domborítja ki legjobban a nőiességet. Úgy legyen! Isten veled!

Isten veled! mondták még egyszer a gráciák és kisuhantak az ajtónyíláson, melyen át beszűrődött a hold sugaras világa . . .

Hajnaltól, mikor már a csillagok kialudtak és a hold is lebukott a messzi hegyek mögé, s biboros levegőt nagy táradtan egy kis szárnyas angyal szelte át. Oldalára nyíltartó volt erősítve, a jobb kezében pedig aranyos íjat csóvált. Besurrant a kis René szobájába és pillanatra megállt a bölcső előtt, hogy kifújhassa magát. Aztán nyilat helyezett az aranyos íjra és a gyermek szívébe röpitette. Baba fölriadt és keservesen sirt.

Most Amor — mert ő volt — a füléhez hajolt és belekiáltott csengő hangon: Csak a szívedre hallgass!

Mire a baba mamája fölkel, a kis Amor hegyen-völgyön tul volt . . .

II.

Renével K . . . ban ismerkedtem meg és pedig akaratom ellenére. Ez nagy szó, — kérem alássan. Mert vagy azt tételezi fel, hogy nőgyűlölő vagyok, vagy pedig azt, hogy akkor nem voltam normális kedélyhangulatban. Előre kellett volna bocsátanom, hogy Renét csaknem minden nap láttam és fel is tűnt nekem az ő üde, hamvas arca.

Ki tehet róla, ha vannak az ember életében pillanatok, mikor az a megsenyvedt test és megzavart lélek pihenni kíván. Én is nagyon ki voltam fáradva. Azért is jöttem el abból a nagy alföldi városból, mert reméltem, hogy itt, ebben az erdőövezte paradicsomban kiheverhetem a testem siralmas bajait és ismét följajzhatom assonans hangokra a lelkemnek megbomlott idegeit. De hiába: »Asszony az ember sorsa!«

Kitavaszkodott. Olyan husvét körül ballagott az idő, mint most is, azzal a különbséggel, hogy akkor torobb volt a levegő és az asszonyok mélyen kivagott derekat és rövid szoknyát viseltek. Kitavaszkodott. . . . A mire csak néztem, — minden kis fűszálra, — rügyező faágra, — kékséges menyboltra, mezei virágra, — mindre rá volt írva: a remény, az élet, az öröm, a baj: im újra zölddelek, — én pedig rügyezek, — arcom nevet a nap-sugarban, — szírmaim fürdenek a remény himporában . . . És nap nap után éreztem, hogy javulok, hogy a testemet átjárja a sugaras levegőben imbolygó illatar, hogy a lelkem megizmosodik a magas kékségbe emelkedő pacsirta imádságos énekétől . . .

Egy szép napon hosszúra találtam nyugtani sétámat és Luna már jó messzire terelte csillagnyáját keletől nyugat felé, mire kiértem a sejtelmesen susogó erdőből. A városig még vagy husz percnyi utat kellett megtennem, mialatt sok tücsköt-bogarat összegondoltam, mit költői nyelvem abrándozásnak neveznek. Gondolataim tárgya René volt, a hamvas arcu, a szöke, a kékszemű. Nagyon meglepett tehát ő, mikor egy mellék utcában találkoztam vele. Igen ő volt testestől-lelkestől. Megismertem a fölséges természetét. (A lelkét még most sem ismerem tökéletesen.)

Bemutattam magamat. Eleinte huzódzott, de csakhamar megbarátkoztunk. A csillagokról folyt a beszéd és hogy nekem őt testvérem van, ő néki meg egy nenje, a kit most Pesten gyógyítanak, mert olyan baja van, a mit senkinek se volna szabad megtudni, de hát nekem elmondja, mert nagyon végtelenül szeret . . .

Ah! milyen bódítóan édes volt ez a leány hazugságos szavával! Tudtam, hogy nem mond igazat, de azért csak hallgattam, hallgattam vágyó epedéssel. Egyik pillanatban megtántorodtam. Szerettem volna megizlelni, belekarapni a karjába, a vállába, a bokájába, a hol érem. De nem — gondoltam — várok, míg megéri. És szívtam magamba tovább beszédjének a mérgét, mely erősebb a szeresikánál, mert beleeszi magát a szívembe, a a vesembe, a velőmbé, az egész testembe, a testetlen lelkembe; megveszi a levegőt is, és szívom, habzsolom magamba a nyitott számon, a remegő orcimpámon át tele tudóval. Az ize érzik a nyelvemen, a maró langja kiszáritja, égeti a torkomat — és én mégis tovább várok, kinlódva, vergődve, hogy hallgassam ennek a szifinxnek, félig szörnyetegnek, zengő-bongó szavát, szívhasam magamba mérges leheletet . . .

Nem tudnám hűen ecsetelni azokat a boldogságra predestinált napokat, mik ezt az érzelmes holdas estét követték. Ugy tűnik tel az egész, mintha ezer meg ezer mesés álomnak bűbája a lelkemnek szárnyakat adott

volna, — . . . és én fölemelkedtem a poros, füstös város fölé. Aztán mindig magasabbra törtem. Elértem a pacsirtát, és dicsőítő himnuszom tuharsogta az ő jajongó szavát. Lefőttem a sást merészröptű szárnyalásommal, Elrepültem Eliseum rózsaillesztes berkei fölé, megfürödtem Tartarus kénkőves lángtengerében . . . (Valakinek választani kellene: választásák Tartarus kénkőves lángtengerét.)

Egy csunya lucskos napon a szívem láj-dalmas verésére még is fölébredtem. René Pestre vitték, anélkül, hogy elbucszhattunk volna egymástól. Ugy beszéltek, hogy színésznőnek akarják kiképeztetni . . .

Én is nemsokára elszakadtam K . . .-tól és Renéről évekig semmit sem hallottam . . .

III.

Két hónappal ezelőtt dolgom akadt a fővárosban. Velem jött egy pár kuszi-pajtásom is és úgy egyezkedtünk meg, hogy a »Drechsler«-ben vacsorálunk és azután . . . no igen, szélnek eresztjük falu helyen összegyülemlt józanságunkat.

Mire ügyemet rendezhettem, bizony rám esteledett. Azaz dehogyan esteledett, csak az élet változott meg körülöttem. A nagy ivlámpák fényében rezgő sokadalom kiabálása és el-elcsukló kacagása ideges folytonosságával egészen megbutított. Dühös voltam, ha valaki nekem jött, de ha én voltam ügyetlen, nem kértem pardon . . . Pedig szeretlek én, Pest, zajongó ember-hullámaiddal hátadon, de akkor haragudtam rád.

Nagy kerülő után a Petőfi-utcába értem. Ép az Andrássy-Strasse-ra akartam kanyarodni, mikor valaki a nevemen szólit. Meglepődve hátra nézek és — eltalálták — René jött utánam, kit hiányos öltözetében is azonnal felismertem . . .

Kissé kopott volt a haja és a szeme is beesett, hanem azért nem mentem el a »Drechsler«-be vacsorázni . . .

Ábrahám Ernő.

Kétségben.

— Köttemény prózában. —

Régen gyötör, kínoz a tudat, hogy belátni szívedbe nem tudok. Nincs bűvös lámpám, nincs semmi csodás műszerem, csak gyenge, rövidlátó szemem. Nem, nem ismerem szíved világát sehogysem.

El-elmerengek az Isten nagyságán, hogy az asszony teremtésébe mert kezdeni. E szentségtelen gondolatot, oh hidd el, az szülte, mert nem, nem ismerem szíved világát sehogysem.

Gonosz játék az, amit velem üzöl: majd szétnyitod életem égének kárpitját s rám mosolyogtatod az üdvösség napját, majd összevonod azt s dermesztő, fagyos éjszaka borul rám. Nem, nem ismerem szíved világát sehogysem.

Irgalom hogy nincs szívedben, azt tudom. Megtagadtam érted mindent, értsd meg: mindent . . . és — bár tudod, hogy most Te vagy mindenem — mégis csak mint lapdával játszol velem. Nem, nem ismerem szíved világát sehogysem.

Ne feledd, hogy van Nemezis. Felkelte, s nagy, hatalmas szárnyává növelte szenvedélyemet izzó szemekkel, északibító csókjaiddal, lényednek üdvösséges delejével. És most gyáván megtagadsz? Nem, nem ismerem szíved világát sehogysem.

Amit Te most velem téssz, hidd el, megboszulva lesz. A rút hitszegést visszafizeti . . . ég és föld. Azért kérlek, még egyszer kérlek: térj vissza szerelmedért esengő örjögő keblemre. — — Megörülök, meglásd, ha nem ismerem meg szíved világát . . . ezután sem.

Orlando.

Római levél.

Ha szabad, sőt kötelességem volt valamikor, úgy vagy tíz évvel ezelőtt, eredeti (?) római leveleket irnom Budapesten, melyek a »Kereszténység fővárosából« cimen abban a lapban jelentek meg, melynek homlokzatán minden istenáldott nap rajta ékeskedik a »Gaudemus peculiariter gratulari tibi« . . . stb., miért ne tehetném meg most is, mikor oly jól esik a visszaemlékezés.

Nem kellett egyéb hozzá, mint vagy négyféle római ujság, a »Civita catolica«, az »Osservatore Romano«, a »Fanfulla« meg néha-néha az »Illustrazione italiano«. Ezekből gyártódott mindig az »eredeti« levél, soha el nem mulasztván fölírni a dátumot, melyet például ma Pécs helyett így cselekedném meg, ha ott, annál a lapnál fogyasztanám a tintát meg a papírost:

»Róma, 1897. április 17.«

Miután az életben kétszer jártam meg Rómát, egyszer, mint tengerész katona, midőn Károly István főherceget világ körül való utjában kísértém s visszajövet Rómában lábcsókra járultunk a szentséges atya elé. Soha sem felejttem el. Mig a tisztikar, élén a főherceggel végezte a tisztelgést, nem történt semmi különös, midőn azonban a legénységére került a sor, egy feje búbján kopaszra borotvált, hajkoronás fejű barát egy valódi osztrák egy forintos tallért pottyantott a szentséges atya lábait hordó piros párnára, azt mondván a tétovázó hadfinak: »Prendi!« A mi annyit tesz, hogy: vedd el. A másodiknak és az utána jövőknek a világért se kellett ez a kommandó, elvették azok előbb a tallért s aztán végezték az előírt puszkodást azon a fehér papucson, a melyben állítólag egy darab csont van abból a bárányból, a melyből Krisztus evett tanítványaival az utolsó vacsorán.

Második római utamat mint az 1888-iki magyar zarándok-csoport egyik kalauza és tolmácsa cselekedtem meg, ekként négy teljes napot töltve Rómában, meghallgatva többek közt egy magyar prédikációt a Szent Péter templomban.

Ezek előre bocsátása után könnyen megértheti a nyájas és nyájtalan olvasó, hogy miért voltam én alkalmas arra, és pedig egyedül alkalmas, hogy minden második napon megcselekedjem az eredeti római levelet, melyet, mint a lap római levelezője táltam föl az érdekes és tisztelendő olvasó közönségnek. (Valahol a Ferenc-városban volt egy kis hónapos szobám, jobbara itt készültek ezek a világrendítő dolgok.)

De hogy ott folytassam, a hol kezdenem kellett volna, én ma Rómában vagyok (képzeltben) s onnét írom, a mint következik:

A katolikus világ fővárosában nem este, az alkony szürkületénél ünneplik a föltámadást, hanem a szentírás zsidó eredetijéhez ragaszkodva, kora reggel, szombaton nyolc órakor.

Tíz órakor értem Szent Péter templomához s gondoltam: ha már nagypénteken nem láttam nagyszerű ünnepélyt, látok talán ma. Beléptem: de ugyanazt a jól ismert selyemruha suhogást, botkopogást, különböző cipő-nyikorgást, csiripelést, zajt hallottam s e hangzavaron keresztül néha megkapó, szép

templomi éneket, mintha ugyanaz alól a baloldali fülke boltozata alól áradna ki, melyben a nagyheti istentiszteleteket tartották.

Sokáig maradtam néma szemlélője e lehangoló jelenetnek. Seholy egy áhitatos arc, egy néma könyben úszó szem, egy szivből felfakadt fohász.

Tekintetem aztán az oltárra esett. Mind le volt már leplezve. Megütköztem. Hisz ezt nálunk feltámadás után szokták tenni. Kérdeztem egy abbatino-tól (templomszolga, jó, beretvált arcu vén gyerek, a ki rendes gázi mellett valamelyik bibornoknak szokott ministrálni) ennek az okát. »Perché signore ecco la festa dell' insurrezione.«

Igy tudtam meg, hogy ez a valóságos sétahangverseny egy alig hallható templomi énekekkel — Rómában a föltámadás ünnepe.

A feltámadási szertartást (mondjuk, úgy sem cáfol meg érte) Rampolla bibornok vezette, a kit egy pár angol lady sokáig meglorgnettezett, midőn egy oltár előtt egész fehér köntöség levették.

Most feltámadási nagy processziók nincsenek Rómában, nem úgy mint nálunk odahaza Pécsen, midőn a tabernaculum után lépdelő katonabanda a »Hajnalban hajnal előtt« kezdetű dalt zendíti reá ad majorem Dei gloriam. Tehát minden veszteség nélkül elködoroghattam a »Via delle quattro fontane« és a »Via Sertina«-n át a »Monte Pincio«-hoz. És itt kárpótolva voltam minden elmaradt szertartásért.

Itt a művelt kertészek keze egy kis tündérgertet varázsolt e különben kopár hegytető homlokára, melyben diszes fogat-sorok hajtatnak körül, a »Piazza del Popolo«-ról jöve, a hol minden igaz szemlélődő örök gyönyört talál az innét látható tájkép szemléletében.

(Most fűszerezzük föl kissé a Baedekert.)

Belátni innen az egész várost száramenő templomával, romjaival s egy néhány diszes új utcájával. Távolságra Sorrento tájéka tűnik elő s a délnyugati részen fekvő Szent-Péter egyháztól a város északkeleti oldalán fekvő vasuti pályaházig, minden előtérbe lép, a mit eddig egyenkint néztünk, vizsgáltunk a szűk utcákon át.

Fáradt szemünk aztán zöldet keres. Bolygunk a facsoportok tömegében, halljuk a katonazenét s e közben elérünk a »Monte Pincio« kert két nevezetességéhez: a két szökőkúthoz. Egyiknek közepén odvas sziklatömb, fölötte kis üvegház s ebben pár liliumszár, virággal együtt — bádognál. A ház fölé sima lap van, számokkal. Nem más, mint óra. A víz egyik virágkehelyből a másikba ömlik s ez adja meg az óra ingását. Semmi zaj, ketyegés, vagy tik-takozás. Olyan méla s oly költői szép ez, mint egy vízi tündérvár.

A másik kút, vagyis vízmedence szép, félmeztelen női szoborral, mely féltérdre esve éppen kiemel egy kosárba tett kis gyermeket a vízből, a bibliai Mózeset. A szobor oly szelid s ha ták mögöl nézzük, oly eleven benyomást tesz, mintha csak a körülsétálók távozását várná, hogy aztán elsiessen kis terhével.

Mivel úgy vesszük észre, hogy a kocsisorok a Monte Pinción le a »Piazza del Popolo«-n át jobbra egy fás hely felé sűrűsödnek s mivel szebb a természetnek áprilisi föltámadása zöld növények és falombok között, egy nagyszerű, de rideg épületben közönyösen végbevitt ünnepélynél: tartunk mi is a diszes hintókkal.

Két ó-római kapu elé erünk s rögtön világos lesz előttünk, hová jutunk. Ez van a kapukra vésvé:

CAMILLVS BORGHESIVS PRINCEPS VILLAM
SVAM SVBVRBANAM IN AMPLIOREM
FORMAM ORNATIONEMQVE REDEGIT
PROPYLAEA, PYLONA, ARCVN,
PONTESQVE EXTRVXIT MDCCCXXX.

Tehát egy alsó városrészi mezei laknál vagyunk. Csinos épület ez, mely kőfallal van körülvéve s melyben csak a gazdag Borghese (Borghesius) család meghívottai mehetnek be. De nyitva áll a körülről elterülő park s e lejtős, dombos parkban fülemile is énekel.

Mit nekünk akkor ama rideg kőépület. Sétálunk hát le és fel, gyönyörködünk a fák hűs lombjai alatt s nézzük az előttünk letelepült lovak jó étvágát s a kis özek pajzánkodását. Fogat fogatot ér s a főváros elit-je közt elrobog a király is, egyszerű polgáruhába öltözötten, mellette egy polgári ruhás ur, szemben két katonatiszt.

Mindenki tisztelettel, de minden alázat nélkül üdvözli őt, s az ő kalap-leemelése matematikai pontos mérés szerint is mélyebb szöveget mutatna, mint az őt üdvözlőké. Arcképei igen szigorúan tüntetik elő az olasz királyt. Talán a magastetejű kalap tette, vagy hogy kellemesen társalgott, de én csak szelidséget s egy kis fürkészést vettem észre tekintetében.

Nevezetes, mint használják föl Umberto király képét a borárosok és cukrászok, kik boltjuk fölé zöld galyak közt akasztják ki s az olajfestésű-kép alá vagy boros üvegeket tesznek, vagy egy kis cukorbáránnyt, mely a faágon látszik legelni. Az egész csoportozatot egy csomó, kis nemzeti zászló élénkíti ide-oda lobogásával.

Nem mulaszthatom el pár szót szólani a király egyik lakosztályáról. Ha a Quirinale portása elég tisztességes embernek tart bennünket s nem gyanít ruhánk alatt gyilkos fegyvert, úgy a katonák közt szabadon feljuthatunk egy hosszú nagy terembe.

Itt karon kap egy cicerone, vagyis egy palotaszolga s kitarja a »király szalon«-jának ajtaját. Tündöklő sárga selyem itt minden: a lábszőnyeg bágyadt szürke színű, fent a tetőzet dús aranyozású; a terem közepeszerű nagyságu, értvén alatta olyant, mint például a mi katolikus körünk nagy terme Pécsen.

Innen közvetlen a trónterembe mentünk, hol minden sötétvörös. Egy két lépcsős karszék magyarázza meg e különben pompás kis terem elnevezését. A harmadik terem, mely közvetlen ebből nyílik, a követeket elragadó díszterem. Itt minden kék. Jelképezi bizonyára azt, hogy a külügyek egén a gyanu, vagy a harag legkisebb báránnyelheskése sem uszik.

Innen ama terembe jutunk, hol egy olasz festő nagy képe látható, mely Viktor Emanuel és Garibaldi találkozását mutatja Nápoly közelében. A kalauz aztán végigvezet még fáradhatatlanul csevegve négy kis termen, melyek udvari fogadás alkalmával a vendégek számára vannak nyitva. Végre a »Salle particolare« zárt ajtaira mutat s aztán ünnepélyes mosoly közt veszi át két ujjá hegyével ama lírát, melyet pár percnyi sziveségéért nyujtanak neki.

De most veszem csak észre, hogy nagyon is messze kalandoztam a föltámadástól. Beszélek tehát a város újjászületéséről. Ez ugyanis olyan új keletű, hogy a legujabb Baedekerkiadások is alig szólhatnak valamit róla.

Ertem ez alatt azokat az építkezéseket, melyek főképp a város északkeleti részén, a vasuti pályaház körül létesülnek. Akár csak Budapesten. A »Via Cavour«, »Via Vittorio Emanuele«, »Via Umberto« mind újabb időben épült sorházak ötemeletes fiai. Bizony, Róma most nagyban ujul. Gyárai még nem zakatolnak, nagy kereskedő szekerek még nem görögnek végig lejtős utcáin; de lassankint a rom beépül mindenütt, s lesz majd talán közel idő, midőn az »élő romok« is ledőlnek, s új szellem lengi át a szabad Róma városát. Most még csak egy fejledező kis leány, le roskadt agg atyjának karján; vagy talán egy kacér leányka, ki már sívesen simúl egy kiaszott dús öreg kebléhez; de a jövő itt folytonosan terjeszkedik a multak rovására s tán az idő állandósága el fogja simítani a nagy ellentéteket.

Bizony jó, hogy nem a megboldogult Lonkay revidálja ezt a »hasból« készült római levelet, mert majd adna ő érte husveti kalácsot. Azonban csak meg akartam mutatni, hogy készülnek azok a bizonyos uti- és fürdői-, no meg fővárosi és bécsi levelek lapjainkban. A nyájas olvasó felül nekik, pedig talán a szellemileg Ostendében időző levélíró valahol Pellérdén fogyasztotta, a mit meghagyott a filloxera, mint én itt Pécsen a Scholtz Gyula főztjét, melyet most még nem is kell behűteni.

»Mundus vult decipi, ergo decipiatur.«

Sebti-Ben.

Vizió.

Ezen földi poréletben.

Hol semmi sem állandó;

Hol alig van tenyészetben

Minden, mindjárt mulandó;

Hol a szívnek éh reményit

Ezer öröm kínálja,

De született érzeményit

Csak ezer füst táplálja;

Itt egyedül a szerelem

Az az örök fejedelem

Ki létünk megtöltheti

S földünk menyynyé teheti.

Két éve, hogy nem láttam őt, két éve már annak, hogy tanulmányaim a messze külföldre szölitottak, — egy-egy sokat mondó kézcso, egy-egy ígérlet, — egy utolsó tekintet és bucsut vettünk egymástól.

Most hogy visszatérve látom az idők hatását, mily változás, mily különbség!

De egy mintha állandó volna: szerelmem iránta, és egy mintha nem változott volna: ő maga.

Mikor bucsut vettem tőle oly szép volt! Arcán az ifjuság rózsapírja derengett, kék szemében, mint ibolya a tó vizében ártatlan lelkének tisztasága tükröző volt! — piros ajkain a jóság mosolya ült, hosszú haja lágy hullámokban simult derekára s fénylett, mint a rezgő hullám a nap aranyában.

Es ma is még oly szép! oly szép, a milyennek csak képzelet alkothat nő, elragadó! Ocsmány kontárok vagytok művészetekkel költők, festők, szobrászok — mind. Nezzétek meg őt és aztán bevaljátok, hogy nincs bennetek alkotó erő.

Az az arc, az a szem, az a tekintet . . . mikor úgy félve szólal meg:

Hát mondja csak, de komolyan, gondolt-e reám is úgy néha-néha. Tudom nem is gondolhatott, hisz oly sok dolga volt, oly sok dolga volt, oly sokat kellett tanulnia, tudom, hogy még ideje sem volt rólam megemlékezni.

Es nekem jól esett e kérdés, a hang sejteté, hogy szeret még, hogy kis szívét még én töltöm be és könnyű volt a válasz:

Azt kérde, gondoltam-e reád? kérdezd inkább, volt-e rajtad kívül valami gondolatom más.

A tavasznak öröme

Virágok illatja . . . csak téged juttatott eszembe.

A pataknak csörgése

Pacsirták szava . . . csak téged juttatott eszembe.

Fülemilék éneke,

Es gerlicék csókja . . . csak téged, csak téged juttatott eszembe.

Ébren és álomban, buben és örömben, a zajos társaságban, mint csendes magányomban. Te voltál egyetlen gondolatom. Rád gondoltam, midőn elcsüggedve balsikertől elvesztetem erőmet — és visszanyertem hitemet,

rád gondoltam, midőn összetörve, sebzett madárként vergődtem a föld porában — és újra felvettem a feyvert. Reménycsillagom valál, ki az élet sötét viharfelhői között felém hintéd aranyos sugárid, hogy kövessék; örangyalom, ki fenntartottál és nem engedted, hogy elbukjam . . . Te reád egyedül, csak Te reád gondoltam egyetlen szerelmem, édes angyalom.

Es ő hallgat, nyugodtan türi tekintetem, még szeméit sem sűti le. Hisz ismerős neki e tekintet, megszokott e szemek tiszta tükrébe nézni.

De mintha volna mondani valója, érzem, látom szólni akar . . . de nem mer.

Elkezdék én mesélni, felidézem a mult emlékeit, kezdve azon az áldott karácsonyestén, mikor megismerkedtünk, mikor először csodálva tekintetem reá, az örömtől sugárzó arcu lánykára, . . . majd megemlékeztünk az első kézcsookról, . . . mikor először megvallám hogy szeretem, . . . mikor először táncoltuk együtt a második négyest, . . . mind-mind felidéztem a régi emlékeket.

Majd beszélni kezdtem a nagy világról, hol az ezer érdek ezer felé űzi az embereket és nem hagyja nyugodni a kifáradt koldust sem.

Hála Istennek sóhajtok, most megnyugszom kissé. Kivettem részem abból a nagy vásárból, melyet életnek hívnak, most megnyugszom kissé ott, hol nem érnek az élet hullámverései, meghuzom magam egy kis tanyában, alapítok egy kis családot, ez lesz ezentúl szorgalmam, munkásságom központja. Mily boldogság lesz nézni . . .

Jozefin áhitattal csüngött szavaimon. De mintha fajó hangon mondaná:

— Hát itt hagy engem? . . . meg-nősül? . . .

— Nem, nem, csak téged szeretlek, csak téged egyedül, szeretlek szívem egész hevével, lelkem forrongó szenvedélyével. Irigye vagyok a légnak melyet belehelsz, körülcsokolja rózsás arcodat, irigye vagyok a földnek, melyet taposnak lábaid, irigye még a virágnak is, melyet érintenek ujjaid, irigylem ezt, mire gondolatod száll, irigylem . . . Borus valómnak, lázas álmaimnak csak Te vagy tárgya s mióta megláttalak, lelkem összeforrt a tiédde egy elválhatlan szent kapocsban, mely hozzád csatol, hogy nélküled élni nem tudok.

Jozefin feleszmélt, térdeinél látott, fel-emelt és csak halkán suttogák ajkai:

— Megvallom én is, bátortalan voltam eddig . . . már mikor megpillantottalak, éreztem, hogy szabad vagyok, mégis szinte kerültelek, mert éreztem, hogy szívem egy a tieddel, . . . te távol voltál s mégis együtt voltál velem, hajnaltól késő estig s estétől reggelig; neveddel hajtám fejem álomra, melyben érzem szerelmed boldogító melegét s neveddel ébredem, hogy újra rólad álmodozzam. S most midőn szívem tularád a boldogságtól, elmondom neked, hogy szeretlek én is, hogy szívem minden dobbanása tiéd. Te vagy mindenem és nélküled semmi sem vagyok. Szeretlek!

S e szavakban, mintha egész lelkét ki-lehelte volna, feje aláhanyatlott, szeméi lezárultak, keze összekulcsolva hevert melle felett és csak lassan pihegő keble és lélegzete mutatatta, hogy él és szeret.

— — — — —
— — — — —
— — — — —

Egy ideig siri csend, melyet én szakítottam félbe, midőn zsebemből kis selyempapirba göngyölgetett csomagot vettem elő:

— Emlékszel-e még — kérde — az is husvét ünnepén történt — én ellátogattam hozzád, akkor csak kis virágcsokorral kedveskedtem, de annak is annyira megörültél, hogy nyakamba borolni és csókokkal elhalmozni akartál, emlékszel még? . . . ma is hoztam ám valamit, e kis csomagba van elrejtve . . .

— És mi van benne? kérdé kíváncsian.

— Jegygyűrűt hoztam neked . . . édes menyasszonyom!

A háttérben ott volt látható az örömkönyveket hullató édes anya, ki végig hallgatta az egész beszélgetést és áldásra tárva kezeit lágyan suttogja:

— Ha oly igazán szeretitek egymást, legyetek boldogok!

Stella.

A szolnoki csata.

Egy szürke, esős, ünnep délutánján az esőnyő védelme alatt botorkáltam az utcákon. Céltalan mázskálásomnak mégis az lett volna célja, hogy e sivár délutánt valahogy agyonüsssem.

Sem az olvasás, sem a dolog nem izlett, — és nézetem szerint, semmi sem jó, ha erőltetett. Így tehát a bitangolásra adtam magamat, — amit aztán nem is bántam meg.

Miután a várost szerte-széjjel összejártam, — elfáradva, tikkadtan a szomszúságtól, — kerestem egy csarnokot, hol esetleg jó sörre tehetnék szert.

Azonban, történetesen a város azon részén jártam, hol dírekte sörcsarnok nincs, — hanem csak a bor mellett tartanak sört is, — lévén ez a városrész már az alvég. S így aztán betértem egy kis korcsmába, honnan már többször láttam néhány igen ingadozó járásu embert kijönni, — és kiknek szaglási szerszámuk kékes arnyalata, — arról tanuskodott, hogy azon a helyen, honnét kijöttek — hamisítatlan árut vesztegetnek.

Rövid lelkitusa után — melyből az én akaratom került ki győztesnek, — beléptem említett korcsmába.

Kőolajlámpa, imponáló piszok, és sok vendég. Ez megnyugtató.

Mert igen természetes, ahol sok vendég fordul meg, ott nem igen érnek rá folyton törölgetni, söprögetni. Tehát jó helyre kerültem, — itt akár sört, akár bort kérek, — az jó lesz.

És eme feltevésomben nem is csalódtam.

A helyiség két vendégszobából áll, melyeket a söntés választ el egymástól, — úgy, hogy a söntés a közepén van. Mindkét szoba telve volt vendégekkel, s csak a söntésben, ahol szintén egy asztal volt, — maradt egy üres hely, melyhez az előzékeny fiatal korcsmáros kerített valahonnan egy széket is.

Leültem, és az elém plántált habzó friss sör gyöngyözését néztem; de aztán, hogy jóképű, mosolygó asztaltársaságot láttam, kezdtem az asztal vendégeit figyelemmel kíséreni.

A társalgás témája a szabadságharc volt, — melynek magyarázatát egy öreg úr teljesítette s ki mint később észrevettem, eme harcokban ténylegesen részt is vett.

Most ismét egy vendég érkezett az asztalhoz, ki engem feltűnő szívélyességgel köszöntött, — kit én azonban nem ismertem, sohasem is láttam. Ez ujonnan érkezett úr is az asztalhoz ült, s így mellém került.

Nem igen figyeltem rája, mert az öreg úr előadása mód felett érdekelt.

— Hat a szolnoki csatában is részt vettél Miska? kérdé egy fiatalabb úri ember, kinek hamiskásan fintorodó mosolya jó cimborát sejtetett.

— Hogy voltam-e? bizony voltam, és vágtuk is mi huszárok az ellenséget mint a répát, mondá az öregúr.

— Nő nő véle egy másik. Azt hiszem, hogy ott a honvédek megverettek.

— Micsoda örült beszéd ez? Látszik, hogy te tejfelesszáju cipóvitéz nem abból a

korból való vagy, hogy ilyen zöldeket tudsz csak mondani is.

Hát valaki már megverte a magyarokat, he?

És az öreg úr, nekivörösödött arccal ivott hatalmas korsójából, mintegy mérgét elfulasztandó.

— Nő, nő, Miska bátyám, hát szente jobban tudod, — nem is kell mindjárt megharagudnod, — békélteté az öreget a fifikus. — Csak azt kérném, hogy mondanád el a csatát.

— Mondjam el, — morgott az öreg sziltya, hát szente emondom, ha bele nem kotyogtok.

— Csendesesen leszünk, — ígérték a többiek, és közelhúzódtak az asztalhoz.

— Hát, hogy ki ne felejtsek semmit, azt is el kell mondanom, — sőt azzal kell kezdenem, hogy az én ezredem a »Ferdinánd« huszárok — az egész szabadságharc alatt német komandó allatt harcolt. Látom, hogy csodálkoztok. Pedig igen egyszerű okból. A lovak, sőt a legénység, új vezény szavakat az idő rövidsége miatt be nem tanulhatott, így tehát német komandóra vertük meg a németet is meg a muszkát is. A magyar kormány-nak nagyon midegy volt, hogy hogy vezényelnek benünket; — csak az volt a fő kötelességünk, — az ellenséget elpáholni; — és ezt megcselekedtük becsülettel.

Hogy annak a vasasnémetnek is nagyon mindegy volt a mi vezénylőnyelvünk minéműsége — azt képzelhetitek, — mert azon tündönni ezen a sárteken nem ért rá, — a másvilágról pedig — ahová küldtük — ezidáig nem érkezett hozzám panasz. Sőt mondhatom, hogy nem egyszer nagy hasznunkra volt a német komandónk, mert akárhányszor jó barátoknak néztek — s csak akkor vették észre szegény sógorok a bajt, — midőn már javában kupán ütöttük őket.

Az is kitűnő gondolat volt, hogy minden ujonc huszár melle egy öreg huszár került. Az ujonc verte a németet, — az öreg huszár meg az ellene intézett vágásokat fogta fel. Nekem is volt egy ilyen »apám.« Váltig biztatott, — »ne hagyd magad« »üsd nem apád« stb. Harcközben olyan gusztaust csinált, hogy szinte sajnáltam, ha vége volt a csatának.

Mikor asztán végeztünk, s a vérrel teli kardról a haj és szőrszalakát a véres fűben letöröltem, — az öreg huszár megveregette a vállamat:

— Szakasztott, úgy ütöd őket — mintha én tenném. Én meg vigan és büszkén poroszkáltam az öreg mellett, — és a riadó kürtjelek, mintha az én tiszteletemre fuvattak volna meg. Hej! fiuk! Milyen csunya, ijesztően csunya voltak akkor a katona. Torzonborz bajusz, meg szakáll, rongyos véres ruba, golyóktól átlukasztott csákó, — de fényes tiszta kard. Mikor a puska golyók fűtyültek soraink közé, — paripáink kényesen szedegettek a lábukat, mint az urileány — a sárosut-cán; ha pedig a kartácsok dongtak felénk, — nem lehetett a lovat tartani — vitte, ragadta magával a huszárt, — dicsőségbe — vagy a halálba.

— De te, Miska! a szolnoki csatát mondd el.

— Igaz! no, csak ne türelmetlenkedjete. Hát elmondom. Hé korcsmáros! egy korsó sört.

Persze az egész társaság hozatott újra sört, — mert ilyenkor, amidőn lehet beszélni s csak a hallgatásra van van utalva, — kénytelen valamit cselekedni, így tehát ittunk. Szomszédom, hihetetlen gyorsasággal ürítette a kancsókat.

Már egy álló hete nem volt semmi nevezetes dolgunk, midőn főhadnagyunk a csata előestéjén, — elmondta, hogy másnap alighanem heves verekedés vár reánk.

Honnan, honnan sem, — valahonnan keritettek a huszárok, az én századomban egy kétakós hordót — és az tele volt nem am

borral, hanem öreg szilvapálinkával. Csataidőben, huszárnak beszélni a mértékletességről? Bizony ittunk, — még meg is égettük cukorral — mert azt is keritettek.

Másnap nehéz fejjel, — bódultan álltunk csatarendbe; — alig vártuk, hogy ráereszenek benünket a németre.

Végre megszólalt a kürt, és az egész ezred az irányítókat után egész frontjában üggett a vasasnémetek elé. Két ezred német lovasság, egy ezred magyar ellen. Egyszerre felhangzott az ezredesünktől a főhadnagyunkig végig:

— Regiment; Marsch — marsch! és aztán mint a pokolnak összes kiszabadult ördögei rémséges ordítással, fegyver és szerszámcsörgés mellett a lovak dübörgésétől kísérve, száguldtunk a német felé. Az én »apám« feltékkintett az égre, és ekkép fohászkozott: — felséges mennyei Isten! ne segíts most sem nekünk, sem a németnek; — hanem könyöklj ki mennybéli tornácodon, és nézd, hogy mit csinál a magyar!

Ez a felkiáltás, mintha mennykővé változtatta volna egész lényemet, — csak remegtem a vágától, mihamarabb vágni, ölni! — Végre összezsaptunk! Azt a vad lármát elkézelni, nem lehet, azt hallani kell.

Midőn összeértünk, — én megmarkoltam az én hű tizenhatfontos kardomat így ni, mint most a botomat, és puff . . .

Már bizony puff! szegény Miska bácsi botjával demonstrálni ohajtván az ütést, — a feje fölött függő kőolajlámpát egy csapásra leütötte, — a kiömlő petróleum pedig széjjel-áradt kalapján, szép, hosszú bajuszán, ünneplő ruháján.

A társaság óriási habota mellett ugrált a szomszéd szobákba, — mialatt az öreg huszár káronkodva nem győzte magát a nagyillatu olajtól megtisztogatni. Én vigasztaltam és ajánkoztam, hogy megfizetem helyette a lámpát.

Midőn a vendéglős más lámpával tért vissza, — értésére adtam, hogy fizetni ohajtok. Hát a korcsmáros, a szomszédom nyolc korsó sörét is nekem számította fel.

— Én nem ismerem azt az urat, mondám, hogy számíthatja fel nekem annak a sörét?

— Dehogy nem ismeri, hisz midőn elment, mondta nekem, hogy uraságod fogja helyette fizetni?

— Azt mondta, hogy én fogom fizetni?

— Igen, igen!

— Lássá kérem, mondá az öreg huszár; ne ajánkozzék a lámpa kifizetésére, hanem, csak fizesse meg azt, amit költött.

Mit tehettem? kifizettem a nyájas ur sörét; de azért a szolnoki csatát még sem élvezhettem végig.

Tihanyi Károly.

Etelka.

Aranyos Etikém, — emlékszel-e még arra a szép időre, mikor nyaralótokban, künt Gödöllőn egy-két hetet együtt töltöttünk? . . . Én még most is jól emlékszem!

Dübörög a vonat kereke, dübörgése édes álmadozásba ringatja lelkemet. Azon gondolkodom, megváltoztál-e azóta, hogy utólszor láttalak. Még a régi szép kedves leány vagy-e, ki midőn nálunk voltál, szemed mosolyával, lelked vidorságával s anyagi tisztaságával magadhoz láncoltad szívemet s mélyére varázsoltad a mindenható szerelmet. Szeretsz-e még oly torrón, mint akkor, midőn még jó szüleim életében a szünidőt nálunk töltötted? . . . Milyen sok szép perc s nyájas óra mosolygott akkor mi reánk. Nem törődve a holnappal, éltünk a mának. Éltünk ege tiszta,

egyetlen egy felhő sem tornyosodik boltozatán, olyan az, mint május hónapjában az égboltnak ive, melyen csupán a nap tűzkoronája lángol s perzselő sugára elűz róla minden felleget. Boldogságunk napja is tündéries fényben ragyogott. Boldogok voltunk, ha egymással beszélgethettünk, ha künt a szabad természet ölében együtt bolyongva dicsérhettük a nap szépségeit, elragadó voltát s hallgathattuk a madarak énekét, mely úgy a bokrok között, mint szerteszét a léghen, mindenfelé oly szépen, andalítón csattogott. Földöntúli boldogság sugára rezgette át egész valónkat, midőn a madarakkal versenyt énekelhettünk s tarka lépkék után versenyt futottunk.

•Leszünk-e még ily boldogok, mint milyenek most vagyunk? . . . számtalanszor sóhajtoztunk ekkép.

S az ég Ura meghallgatta sóhajtásunk! . .

Dübörög a vonat kereke, zökken egyet s megáll. Folytatja megint utját, de ime, kit látok. Ott állsz te jó anyáddal egy nyaraló kerítése előtt s vigan lobogtatod kis fehér kendődet. Tán csalódik szemem? Más az, nem nekem intenek ott, de mégis senkisémet hajol ki a kupé ablakán csak én s e köszöntés nekem szól. Elővett kendőmet én is lobogtatom. . .

Megállt a vonat újlag s bátyádat veszem észre, ki elém jött, hogy a pályaudvartól közel fekvő kis nyaralótokba átvezető utat megmutassa nékem.

•Etikém, te szebb lettél azóta, hogy utólszor láttalak. Ni, karcsu termeted valóságos cedrus, szemeid a csillagoknál fényesebbek s szende szép arcodnál még egy angyalé sem lehet különb. . . .

Etelkém! emlékszel-e még arra a szép időre, mikor künt Gödöllőn, nyaralótokban egy-két hetet együtt töltöttünk? En még most is jól emlékszem. . . .

Csendes éj van. Fönt az égen ezernyi csillag ragyog s köztük — szemekkel nézve — a legnagyobb, a bujdosó hold világa, mintha csak kergetnék, fut, siet, rohan, majd elbuvik a felhők között, tán rejtek-helyet talált volna magának? Nem. Ujra előtűnik, folytatja futását s ezüsfátylat sző utunkra, melyen mi ketten haladunk. Vadgesztenyefák árnyékában bolygunk. Minden oly csendes, csak lépteink neszt hallhatjuk és szívünk dobogását. Oly hangosan dobog e bohó szív, oly hevesen lüktet benne a vér, mintha csak rossz sejtelmek volnának. Pedig szerelmünk tiszta, szüzi, mint a levegőben szállingózó kis fehér hópihe.

Fönt a kertnek végén egy kicsinyke kis pad áll. Oly hívogatólag int felénk, ülünk le rája, hisz eleget sétáltunk már.

Leülünk egymás mellé s beszélgetünk az est szépségéről, de már a szerelemről is.

•Mondd Etelkém, kérdelek, szeretsz-e még? Vagy talán már más lakozik szivedben? Lásd, az én szívem még most is csak érted lángol, mióta eltávoztál tőlünk, senkinek képét sem helyeztem mélyébe oda, hol a tied fényben ragyog. Én még most is szeretlek! . . .

Ó mond legalább, szeretsz-e te még? Valld be őszintén, bátran. Vagy tán nem szerettél soha? . . .

Földre szegzett tekintetemet most read vetem s látom, hogy arcod mosolyog, szemeid ragyognak s hallom a boldogító »igent.«

Kell-e nagyobb boldogság egy ifju szívnek, mint az, ha magának kedvesének ajkáról hallja, hogy igenis szereti. Végtelen nagy örömben azt sem tudtam mit tegyek. De mégis, kis reszkető kacsódat az enyémbe tartva, csókjaimmal árasztottam el azt s eper-piros kis ajkadra egy hosszú, mámorító csókot lehelttem. . . .

Álomra hajtom fejemet s álmodom szépet, gyönyörűt. Harangszót hallok, mely templomba hív esküvőre. Te vagy a nyoszolyóm, én a vőfélyed. Egy kocsiban ülünk, mely a Mária-Terezia terén álló szt. József templo-

mába visz bennünket. Kezedben lévő nagy virágbokrétát mosolyogva nézed, lelkem pedig szemeid szép fényességében borong s oly boldognak érzem magamat, mint talán még sohasem voltam. Alig beszélgetünk egymással, hallgatagon ülünk egymás mellett. Csak néha ejtünk ki egy röpké hangot. Tudja Isten, hol kalandozik lelkünk. Bizonyára egy lefátyolozott, de szép jövőn merengünk, szeretnők a leplet föllebenteni róla, de nem lehet.

Megállt a kocsi, kiszállunk belőle s a mennyegzői pár mögött mi is bátran az oltár elé lépünk. Mosolygó arccal állunk meg ott s hallgatjuk a pap imáját s fivéred, majd mennyasszonyának szép csengő szívet érintő szavait. Elrebegik egymásnak a holtomiglant s újra kocsiba ülünk, mely drága szüleid háza felé robog.

Nagy embertömeg gyülekezett össze ez alatt a templom előtt s kíváncsian várja a boldog házaspárt. . . .

•Mi szép s gyönyörű a menyasszony! suttogják jobbról-balról. »No meg a vőlegény is«, hangoztatják a nők.

Ránk nem is ügyelnek, de mi is keveset törődünk a bámészkodó emberekkel, saját magunk gondolataival vagyunk elfoglalva s szívünkbe rejlő forró érzelmek árasztják el egész valónkat s kimondhatatlan boldogok vagyunk.

Szól a zene, járják a táncot. A többiek közt mi is táncolunk és suttogva beszélgettünk egymással, hogy más meg ne hallja.

— »Hogy tetszett az esküvő, Etelkém« kérdém tőled, ugyebár szép volt?

— Igen, gyönyörű volt, válaszolod.

S táncolunk tovább, lejtjük a keringőt szép lassan élvezettel.

A második négyest persze újra veled táncolom s beszédünket folytatjuk:

— Ha majd mi tartjuk lakodalmunkat édesem, nemde akkor is ilyen szép tavaszi nap lesz? Ugye fogsz ezért imádkozni? Meglehet, hogy a mainál még sokkal szebb büvösebb lesz persze miránk nézve. De mikor lesz az? . . .

Örömpir borítja el arcod s kis várakozás után reszkető hangon azt feleled:

— Meglehet, hogy sohasem fog bekövetkezni az a szép nap, hatha nem egymásnak szánt az Isten bennünket! . . .

— Mért ne következhetnék be, kell, hogy az a nap ránk is felvirradjnn, hiszen szeretjük egymást s jó az Isten, ő is szeret bennünket és mért ne teljesítené forró kívánságunkat? . . . Csak kedvünket ne veszítsük, csak várjunk türelemmel és reménykedjünk, mert hisz földi létünk boldogsága mindig egy szebb jövő boldog napjainak látásában rejlik. Csak reménykedjünk és bizzunk, hátha a Mindenható a lelkünk égő óhajátait is teljesíteni fogja? . . .

Eddig tartott szép tündéres álomom, kár, hogy fölébredtem. Még aznap kellett haza utaznom, mert szünidőnk is már vége feté közelgett. Mondhatom, nagyon nehezemre esett a válás, bár mosolyogtam előttem, de midőn magam valék az utazó kocsiban, könyeim önkéntelenül törtek elő szemeimből, boldogságomban sirni kezdtem; a könyezés azonban jól esett szívemnek. . . .

Most egy eljegyzési kártyát tartok a kezembe, melyet minap fivéredtől kaptam; értesít, hogy Z. Katicát e bájos leánykát eljegyezte magának.

Tehát álomom már akkor sejtette velem, hogy bátyád nemsokára megnősül. Most csak arra vagyok kíváncsi: beteljesül-e álomom folytatása, vőfélyed és a mit úgy szeretnék, egykor — vőlegényed lehetek-e még?!

Szendrői József.

Két rózsaszál.

Két rózsaszál volt ablakodban:

Egy fehér és egy vérpiros;

Te ott álltál a rózsák mögött.

S én halkán mondtam: »Mily csinos!«

Te meghallottad s hófehér arcod

Piros lón, mint a hajnalpir,

Azt hiszem: később találgattad,

Elöttem becses mellyik bir?

Imádom a fehér rózsát is,

A vérpirosért tán meghalok,

De a fehér arcodért lányka

Lassan-lassan elsorvadok.

Molnár József.

A nazarénus.

Koncos Péter uram figyelmesen nézegeti rézfoglalatu pápaszemén keresztül háza taját. »Öreg bambékok vannak a fán« — jegyzi meg — »jó gyümölcstermesre van kilátás.«

Benn a házban vigan csattog a szövőszék, friss márciusi ibolya van kötve a bordahéj felső rudjára, mely minden fonálvetésnél újra meg újra leheli ki az illatát.

Fürge, fiatal leány a szorgalmas szövő, ki úgy látszik, nem igen ügyel a rengő ibolyára, gondolatai másutt járnak, tán a másik utca egyik kis házában s csak akkor térnek vissza ismét, ha egy-egy cifra him felhányása következik.

Annyja a csöpüfánál gombolygatása közben egyre köhécsel, mintha azzal akarná magára vonni a gondolatokba merült leány figyelmét. Aztán mégis csak megszólal:

— Utóbb sem lesz fiam belőletek semmi. Tegnap a Petkőjéktől láttam jönni Jánost, pedig az a hír jár, hogy a Petkő Julcsát nagyon készítik, se szeri, se száma a sok türet vászonnak, abroszokat festetnek, a szökrényt is csinálja már a Náci asztalos.

— Készítik a Julcsát, az igaz — szolt a leány s arca kissé meghalványodott — készítik ám, de senki se tudja hova, kihez.

— Félek tőle, hogy a te károdra lesz — volt a baljóslatu felelet — ha még ma sem jön el János, akkor aligha meg nem változott. Hja, ott bizony gazdag a leány, tehenet kap kettőt, hármat, egész falka disznót, mi azt nem tehetjük.

— Ad is azokra valamit János, hisz nekem mindég azt mondta, hogy gazdagságért nem házasodik.

Az asszony csak fejét rázta, na ha ma sem jön el. . . .

Tapa János pedig csak nem jött sem másnap, sem harmadnap, hanem egy vasárnap délután aztán visszaküldi a rojtos szélű, színes jegykeszkenőt, amit egy év előtt kapott a szép barna lánytól, s megizente, hogy őt nem veheti el, mert hát öreg, édes anyjának az a kívánsága, hogy olyan lányt vigyen haza, kinek örökségéről is lehet beszélni.

Azért a jó barátság maradjon fenn közöttük, ne ítélje őt el, soká gondolkozott, de nem tehet másként.

Mikor átvette az üzenetet, a lány ijedtében nem tudott egyebet szólni mint »János János, te gyáva ember vagy.«

Azután szó nélkül bement hálókamrájába s az ajtót magára zárta. A visszafojtott könyek erővel törtek elő, egész testében zoko-

gott, beszélt a keszkenőnek csoda dolgokat fájdmáról s mintegy kérdezgette a hűtlen legényről s a nála töltött év lefolyásáról.

Borzasztóan csalódott, de még borzasztóbb volt, hogy nem talált megnyugvást semmiben, mert ő igazán szeretett, s megfoghatatlannak tartá ama másik elfordulását, kiről azt hitte, hogy még jobban szeret.

— Vége tehát mindennek, a sok szép remény porba dőlt. Uram ne hagyj el — sóhajtja — vezess ki a kétségbeesés örvényéből, csak egy hajszálnyi segédelmet nyujts, melyben megfogódzhatok.

Mint örült járt még föl s alá egy darabig, haja szétkuszálódott s szemei különös tűzben ragyogtak a fölindulás miatt.

— Mit tegyek, mit tegyek — kérdé — míg egyszer csak egy különös gondolata támadt. A visszaküldött jegykeszkenőt gondosan összehajtogatta s a láda-fijába zárta, előkerülhetsz még egyszer — mondá — és azután haját rendbeszedte s a kis tükör előtt nyugodt arcot próbált csinálni, nehogy észrevegyék bánatát s örüljenek rajta.

Azután még egyszer felsóhajtott »Uram légy segitőm, én nem fordulok el tőled, ha még a látszat azt mutatná is.«

Mikor aztán János esküvőjét tartá a gazdag Petkó Julcsával, Koncos Sára sem sirt többé, hanem míg azok telt poharak s vidám zene mellett mulatoztak, ő kis kamrájában fekete perkal szoknyát szabott magának, göndör haját is leköté fekete kendővel s beállt nazarénusnak.

*

Gyakran látunk egy kis fekete sereget húzódni végig az utcán s nem tudjuk miért beszélnek oly titokzatosan egymás közt, öreg s ifju tegezi egymást s akkorakat sóhajtának, mintha legalább is mindegyiknek egy-egy rablógylkosság terhelné a lelkét.

Ezek a nazarénusok a sóhajtozást csupa illemből teszik, nehogy azt gondolja valaki, hogy tán világi haszontalanságon török a fejüket, a sötét ruha pedig a hivalkodásról való lemondást fejezi ki. Csöndesen ballagnak a kis haz felé, mely ima házuk.

De van köztük egy olyan is, aki, úgy látszik, még nem tanult bele a titkos suttogásba, nyílt metszésű szemeit nem tudja úgy ok nélkül is lesűtni, — őh oly nehéz megtanulni az álszenteskedést. — És ez nem más, mint az új nazarénus leány, Sára.

Pedig már innen-onnan fél éve jár közéjük, de a vének azt állítják, hogy kissé nehezen fogja föl az ígét. Pedig dehogy, dehogy, többet foglalkozik ő Isten gondolatával, mint bármelyik is.

Mama különben kicsit zavart napja volt. Hogy a gyülekezetbe indult, az utcán Jánossal találkozott, ki mint mondják, feleségével szörnyű perpatvarban él, dacára a nagy gazdagságnak.

Már több ízben vette észre Sára, hogy utána lopózkodik, ma meg épen meg is szólította s esküdni kezdett egre, földre, hogy most is csak őt szereti.

Szörnyű volt ezt végighallgatni a csalódott lánynak, nem tudta először mit feleljen, de azután eszébe jutott nazarénus volta s elutasítólag szólt: tavozz tőlem s átán és ne kísérs engemet, hanem viseld az ígét békevel, mit magad öltél vállaidra.

Nagyon is szórakozott volt az istentisztelet alatt, pedig egyik polgártárs rettentő mély tanítást tartott a hét bolond szüzekről és Sára szinte úgy kezdé magát érezni, mintha egy volna a bolond szüzek közül. Hogy is tudott oly prédikatori hangon szólni annak, kivel az előtt oly bizalmasan beszélgetett. De hisz ez egy szerep, ezt végig kell játszani erős akarral.

A vének pedig inték a mély áhitatra s figyelmeztették, hogy úgy viselkedjen, hogy karácsonykor már felvehessék a gyülekezet rendes tagjává.

Sára a fekete ruhában még szebb volt mint előbb, szépségének alkalmas háttérrel nyujtottak az öreg anyókák, mert többnyire azok a nazarénus vallás követői.

Észrevették azt mások is, mintha magassabb volna, arcszine élénkebb s mozdulatai bájosabbak lennének. És mindezeket, vesztére, leginkább észrevette János s nem szűnt meg leskelődni utána.

Otthonát messziről kerülte, s kérte a lányt, hogy hagyja el ez alakoskodás és ő elvált feleségétől s nőül veszi.

De késő már, Sára hajthatatlan maradt s mindig elutasító választ adott.

A nyár és ősz elmúlt, hidegülni kezdett, nem volt éppen messze már az idő, hogy Jézus születését ünnepelje a keresztény világ.

Sára áhitattal készült a nagy napra, mert karácsony estére volt kiüzve az ő formális felvétele a gyülekezetbe. Ekkor meg kellett keresztelkednie, mint Jézus keresztelkedett a Jordán vizében, hogy ezáltal mintegy újjá szülessen és új életet kezdjen.

S hogy megérkezett a szent est, a fekete sereg összegyülekezett a szertartásra. Sárát kocsira ültették, mellé csákányokat raktak, hogy a patakon a jégpáncélt fölvgják s Sárát a víz alá meritve újjászülöttnek jelentsék ki.

Mindennek titokban kellett maradnia, de lám »a titkot a tyuk is kikaparja« s így aztán a kísértő sem nyugodott, hanem ott leskelődött a patak partján, hatalmas fejszével kezében s olyan formát főzött ki magában, hogy Sárát elragadja és elviszi messze, messze hol senki sem ismer rájuk.

A kocsi lassu nyikorgással haladt, Sára ült fönn s a kocsis s körülöttük hullámzott a sok sötét alak, a titkos suttogás még rejtelmesebbé tette a néma tájat. A vízparthoz érve Sárát lesegítették a kocsiról s a jég bevágásához fogtak.

A hold erre, arra bujkált, a rongyos felhőfoszlányok között igyekezett elrejtetni sápadt ábrázatát, mintha restelné az atyafiak furcsalkodásait.

A faluból kutyaugatás hallik, de körülbelül csöndes minden.

Most egy a vének közül a kocsira lép, s kezd hatalmasan szónokolni a názáreti Jézusról.

A kertek alól egyszerre a leány anyjának sirása hallatszik.

Merítsék őt rögtön — inté a szónok — a víz alá, nehogy hivatlanok megakadályozzák az újjászületést. A lány hangosan szól: Uram én nem fordulok el tőled, ne hagyj el.

Most egyszerre megzördülnek a közeli bokrok, János lép közéjük s dörgő hangon szidalmazni kezdi az egész gyülekezetet. Fejszéjével hadonázva a leányhoz közelít, hogy azt elhurcolja. De ellenállásra talál, a férfakkal már már dulakodásra kerül a sor, mire dühében úgy vág baltájával egy öreg asszony fejére, hogy az rögtön szörnyet halt.

Az ijedtség nagy lett, a keresztelést el kellett halasztani, kétségbeeső jajszékelések közt tették kocsira az Urban elhunyt testvérököt s baktattak vissza a falu felé, a kopár mezőségen keresztül. Az északi szél gunyosan kacagott orcáikba.

Mire újév napja felvirradt, János már nehéz láncokat csörgetett kezein, gyilkosságért fogták el, el sem bucsuzhatott öreg anyjától s alig pár hónapos kis lányától.

Sára pedig kétségbeesve sirt otthon s kárhoztatta magát azon gondolatért, hogy nazarénus legyen, ki hitte volna, hogy a komédiából ily rémséges dráma legyen. De mit csinálhatott volna egyebet, minthogy megmarad nazarénusnak. Mert már nem volt szükség képmutatásra a sóhajtozáshoz s a fekete ruhát méltán viselheti, hisz ő miatta nehéz bilincsen ül egy rab s várja a szabadulást.

*

Az idő gyorsan halad itt kin a világba, azoknak a kik láthatják a szép természetet virítani, gyümölcsöt érlelni és azután elhervadni.

Hej de lassan mulik a szűk börtön falai közt sóhajtozónak, kinek még tél van anélkül, hogy tudná lesz e még tavasz.

János tiz esztendei fogságra volt ítélve. Keserűen lakott a pénziránt való szerelemért.

Már hatot leült, ekkor történt, hogy a fejedelmi háznál olyan öröm köszöntött be, melyben még a rabok is osztóztak s a jó magaviseletűeket szabadon bocsáták.

Óh mily boldogító gondolat, újra látni a természetet, élvezni a szabadságot, örülni az életnek.

János nem tudta mit tegyen, elindult faluja felé.

Nem az otthon hagyott feleség látása vontá, nem, az ő képét már rég kiirtá szívéből, hanem élt ott még mindig egy fekete ruhás nő arca, őh azt kiirtani nem lehetett.

Délután ért a falu határába, alkonyat előtt bemenni nem akart, a temető-kertbe viték lábait, ott sorra nézegette a hat év óta felállított fejfákat s anyját is ott találta. Nehéz sóhaj hagyta el keblét, valószínűleg imádkozott.

Eközben a nap lement s ő a faluba tartott, a kocsmába ment, még korcsmáros is másik lett annyi idő alatt. De azért megkérdezte tőle, hogy lakik e még a faluba egy fiatal nazarénus nő.

Tambura szó hívogatta a vendégeket, János fejét karjára hajtva hallgatta a zenét, a hangok tán nagyon is a szíve mélyén kaparásztak, egyszer csak fölállt s intett a muzsikusoknak, hogy kövessék.

Sára otthon volt a nazarénusok társaságában s buzgón énekeltek a Zion-hárfánál, mikor egyszerre halk tamburaszó hallik az ablak alatt, azután pedig egy ismerős férfihang bánatosan kezdi dalolni:

»Szerettelek igen nagyon,
Szóval azt ki nem mondhatom,
Szerettelek mind halálig,
Mért is élek oly sokáig,
Mért is élek oly sokáig . . . ?«

Sára mintegy kövévalva hallgatott s mikor a dalnak vége lett, mint örült csapta földhöz a Zion-hárfát s az ablakhoz rohant s azt fölnyitá, zokogva borult a daloló férfi keblére, szólni nem tudott.

A nazarénusok pedig szörnyű sóhajtások közt távoztak s másnap kitörülték Sárát a hívők közül.

János a válópert megindította, de az soká nyulott, feleségét pedig kirakta kicsi házából a tulipántos szekrényvel s a sok tűzött vászonnal együtt. Kis leánya is vele ment, hisz ő nem is igen ismerte szegénykét.

Most magánosan élt, mert Sára addig nem ment hozzá, míg a per véget nem ért.

Két év alatt aztán beveződött, de mit csuiált az idő alatt a magános férfi? Eljárogatott a kocsmába s a tamburaszó, meg az itcsüveg mellett eldanolgotott.

Már nagyon otthonosnak kezdte itt érezni magát. Sára abban bizott, hogy majd ő leszoktatja.

Mikor megesküdtek, egy darabig meg volt a béke, de egyszerre aztán Jánosnak eszébe jutott az itcsüveg, mit most már mindennél jobban szeretett. Sára pedig nagyon is lösvény volt, ő is annyit akart gyűjteni, mint az első feleség. Egyszer aztán megesezt, hogy keservesen hajbakaptak s a civódás azután mindennapos vendég lett a háznál.

A fiatalság tündér álmái elmúltak, helyébe ültek az önzés szörnyalakjai, a lélek virág s kalász nélküli tarlóhoz lett hasonló. S amit elérhettek volna akkor, mikor a szív még telve volt édes költészettel, most a boldogságot csak másoknál látják mosolyogni, vagy tán csak az emlékezetben.

Bartha Mariska.

Későn.

A falu kis állomásához megérkezett az esti vonat. Az egyik kocsiból egy halvány arcú fiatal ember szállott ki. Elhagyta az állomást és kiment az országutra, melynek egyik oldalán alacsony fenyő erdő terjeszkedett.

A legszebb májusi este volt s mintha még a hangos torku madarak csicseregése is a természet szépségét dicsérné. Nyugat felől még erősen tüzelt az ég s a nap sugarai bearayozták a láthatárt. Az alkony is kezdte szőni azt a könnyű fátyolt, a melylyel beteríti a vidéket s a könnyű ködfátyol már látható volt az erdei tisztás fölött.

A fiatal ember szive hevesen dobogott, midőn maga előtt látta a természet e gyönyörű panorámáját. A főváros pompás gyalogjárójánál szebbnek találta a virágokkal kiszegzett hosszasan kigyózó gyalogutat s a széles országutat, amelyen még a besüppedt kocsike-rekek nyomai is meglátszanak. S az alacsony fenyő-erdő, mely hullámzó tengerhez hasonlóan huzódik az állomásig, illatával kedvesebb volt neki, mint a főváros parfümös levegője.

Az ifju szive egészen megtelt a régi kedves emlékekkel. Nagyon röstelte, hogy a zajos fővárosi élet kedvéért teljesen megfeledkezett erről a kedves, nyugalmas szülőföldről.

Őt esztendeje már, hogy távol volt az édes otthonától. És ez alatt az öt esztendő alatt beh sok minden is történhetett. Eszébe jutnak azok az ártatlan gyermekkori bohóságok; maga elé képzei azt a kis szalmafüdeles házikót befásított udvarával; a virágos kertet a kis méhessel, — mindmegannyi tanui egykori boldogságának.

Mindez egy elmúlt édes álomnak tűnik föl előtte, ha mostani kínos helyzetére gondol és szemei megtelnek könnyel, — az önvád könnyüvel. Mily köszivünek is kellett neki lenni, hogy távolléte egész ideje alatt még csak egy vigasztaló szót sem küldött édes szüleinek és annak a leánynak, kinek tiszta, ártatlan lelkét már ezelőtt öt évvel a magáéhoz láncolta.

A főváros örökké mulató zajában elhomályosult emlékeiben az ő arca, s midőn az erkölcstelen, romlott élet lejtős, sikamlós utain teljesen érezte magát, nem gondolt többé rá. És most, midőn már az élvezet poharát fenéig ürítette, most, midőn már beleunt a sok erkölcstelen, léha dorbézolásba, midőn már lelke mélyében meg van romolva, most fogja el a honvágy, látni az édes szülőket; látni az elhagyott kedvest, kikre ő öt év óta nem is gondolt s kiket a helyett, hogy boldoggá tett volna, talán a gyalázatba, nyomorba vagy a kárhozatba taszított.

Végig borzadt.

Talán az esti hűvös szellő futott át kényelemhez szokott tagjain?

Nem. Az a kínzó önvád, ami marcangolja a bűnös lelket a testtel egyaránt, az remegtette meg.

Mi hozta őt akkor szülőföldjére, ha lelke egyre rémképeket lát? Talán a szerelem? Igen; a szerelem. Addig, míg az élvezet mézes hálói fogva tartották; míg lelke kék és mámorító gyönyörben uszott, nem gondolt arra a szenvedő leányra, de most, midőn lelke már önmagától megundorodott, midőn kezdett kibontakozni abból a tompa elfásultságból, amelybe a fővárosi élet undok gyönyöreire mindig mélyebbre és mélyebbre süllyesztették, — most érzi csak, hogy szereti azt a leányt nagyon, a megörülésig, halálosan. Eszébe jutnak a leánynak ama szavai, midőn a fájó bucsuzaskor zokogástól elfojtott hangon így szólt hozzá: »Ne soká maradj, mert meghalok utánad.«

Meghalok utánad! ennél a szónál újra megremeg az ifju egész testében. Ez eddig hihetetlennek látszott előtte. Az ő elfásult lelke nem volt képes fölfogni, hogy szerelemből

meghalni is lehessen. De hátha a leány nem is szerette őt annyira, mint gondolja, hanem megvetve őt, a csábítót, másnak adta kezét. Oh, ha erre gondol, mily jobban szeretne ide az utszéli puha pázsitra feküdni; egy könnyű karcolást tenni a szívére, minőt a rózsaszíri adhatnak, azután mindig az édes fájdalomról gondolkozni, míg végre a seb halálössá válik; a sirba vinné, hogy csak akkor tudná meg az a leány, mint volt szeretve; s azután ott a csendes hant alatt hallgatni azt a lány zokogást, melyet csak az igaz, önzetlen szerelem hallathat.

De ezt még nem szabad neki megtenni, mert életével tartozik a szülőknek, kiket ki kell mentenie abból az irtózatossorsból, melybe ő általa süllyedtek . . . ha még nem késő! . . . Ujra és újra megremeg e gondolatra. Hát mindennek vége volna már? Neki már nincs többé otthona? Az édes szülők, a kedves, talán már valamennyien a temetőben pihennek?!

Érzi, hogy agyának nem szabad soká e gondolattal foglalkozni, mert megörjitené.

Azután el akarja magával hitetni, hogy mindez csak egy rossz álom; lázas agyának gonosz szüleménye, mind hiába. Lelke nyugalmát meghazudtolja testének remegése is s mintha még a levegő is, melyet magába sziv, mérges, fojtó lenne, olyan nehezen, oly kínosan lélezkzik.

Szeretne visszafordulni; a távolban mintha kedvese halvány képét látná s mintha intene feléje, hogy jöjjön, siessen, hisz már oly régóta vár rá s az ifju önkénytelenül meggyorsítja lépteit.

Visszás érzelmek közt, kínos gondolataiba mélyedve, haladt tovább a hepe-hupás uton és oly izgalom vett rajta erőt, hogy minden pillanatban összerezzen.

De ime egyszerre csak megpillant egy rongyos szalmatetőt.

— Istenemre, itt a szülőfalum — mormogja halkán s a léckerítéshez támaszkodott.

Ott állott a házuk előtt.

A melle nehezen zilált. Szemeit merően az udvarra szegezte; hátha megpillantana valakit. Az anyját, vagy az apját, vagy az elhagyott menyasszonyát. De csak legalább a hű Bodri jönne és kezdene ugatni, legalább figyelmessé tenné kedveseit.

De nem mutatkozott senki.

Az alkony szétterítette szürke fátyolát, az árnyék megnövekedett. A látóhatár peremén lilaszürke színvegyülete volt az égnek; az égbolt homályos szürkéséggel borult a földre s mindez oly nyomasztóan hatott az ifjunak amugy is komor kedélyére.

Egy darabig csak állt egy helyben, mintha lábai gyökeret vertek volna s midőn egy kissé magához jött a nagy elfogódástól, átmászott a kerítésen; keresztül ment a konyhakerten, a honnan ajtó nyílt a virágos kertre.

Rózsaszíri- és ibolya-illat fogadta az érkezőt. Minden lépésnél megrohanták a régi emlékek; az elfeledett alakok új életre keltek és megtöltötték a lelkét.

Amott áll a kut mellett a szomorú fűzfa, mely alatt a 18 esztendő gyermek-ember álmokat szőtt az édes szerelemlől.

Talán jobb is lett volna ránézve, ha egy szomorú fűzé válhatott volna ottan, mely ágaival oly csendesen sitteg-suttog, ki tudja, mit?

Leült egy padra és újra maga elé képzei menyasszonyát. Csillogó fekete szemei, piros ajkai, magasra nyult, karsu, büszke alakja nem mosódtak el emlékezetében.

De hátha mindez már porrá vált, hátha már késő?! . . . Késő? . . .

Hogy rohant erre a gondolatra egyenesen be a házba.

Amint a pitvarhoz ért, elébe jött egy nyájasképű aggastyán.

Az ifju nem várta meg, míg az őt megszólítja, hanem kalapját megemelve, sápadtan, remegve kérdezte:

— Itt laknak-e még az öreg erdészek és a fogadott leányuk, Mártha?

— Biz' édes ifjúrám, — válaszolt az öreg — azok már régen elköltöztek innét. Valami nagy bánatuknak kellett lenni, mert az arcuk mindig oly bánatos, szomorú volt, hogy ha az ember rájuk nézett, szinte sirva fakadt. S az öreg egy könyüt törölt le kerges tenyerével napsütötte arcáról s azután folytatta:

— Hogy hová mentek, azt nem tudja senki. Szegény Mártha meg nagyon szeretett egy ifjut, hát meg kellett neki halni. Már bizony az a szerelem csak azért volna a világon, hogy az emberek meghaljanak bele.

Az ifju nem szólt semmit az öreg szavaira. Elkéült arccal úgy állott ott, mint egy halott, kinek érzékeiből egyedül csak öntudata maradt meg, vagy még inkább, aki közel van a megtévelyodáshoz.

— Talán valami rokonságban van az ifju ur az erdész családdal? — kérdezé az öreg, látva az ifju nagy fölindulását.

— Igen, — válaszolt az ifju fájdalomtól meglötr hangon, — rokonom volt az a leány. Megmenthettem volna, de most már késő. Jobb volna nekem is ott lent a föld alatt; soká úgy sem bírom ki, mert oly nagyon fáj itt . . . s e szavainál szívére mutatott.

— No ha rokona volt Mártha az ifjúnak, akkor megérdemli, hogy egy miatyánkot elmondjon a sirjánál. Legyen az ifjur keresztény és tanulja viselni az Isten kezét.

— Mindjárt befogok és kiviszem Mártha sirjához.

Egy negyedóra mulva már utban volt a nehézkes szekér a temető felé s nemsokára feljött a holdvilág is, melynek fényénél biztosan haladtak céljuk felé.

A temető kapujánál megállítá az öreg a fakókat.

— Oda nézzen, ifjúrám; ott, ahol azok a fenyőbokrok vannak, mindjárt az urasági kriptá mellett, ott van Márthának a sirja; menjen és mondja el a miatyánkot, én majd itt megvárom.

— Köszönöm, öreg barátom. Az Isten áldjon meg jószívűségéért, válaszolt az ifju.

Azzal leszállt a kocsirol és a sötétlő fenyőbokrok felé vette útját.

A sirbolt mellett egy zöld lomb aljában fényelt egy fehér márványkereszt.

A sarköre nagy arany betűkkel volt felírva a kedves halott neve; a hold fényénél ott ragyogtak a betűk: »L e n v a y M á r t h a« — alatta a halál angyala.

A ifju letérdelt előtte; levette fővegét és e névnek »Mártha«, megcsókolá mindenik betűjét. Azután elkezdett imádkozni a sokat szenvedett leányért, ki tán ott lenn is róla álmodozik. Lelkét marcangolja a nagy fájdalom, ha arra gondol, hogy a kit a földön legjobban szeretett, nincs többé; szerelme akkor ébredt föl újra lelkében, midőn már a kedves a hided hant alatt pihent.

És midőn erre gondolt, nem volt többé ura fájdalomának, hanem leborult a sirhalomra, hogy ott kisirja édes kin és fájó gyönyör közt fájdalmait.

Hát nem érdemelt-e meg ennyit az a nő, ki szenvedett — szeretett és meghalt?

Még egyideig ott térdelt az ifju, azután nemsokára eltűnt a kocsi az éj homályában, azon az uton, melyen jött, magával és azzal a kínzó öntudattal, hogy ő volt oka menyasszonya halálának, kit talán még a sirjából is kikaparna. . . . ha nem volna késő . . .

Csontos Aladár.

